

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
UYGULAMALI PSİKOLOJİ PROGRAMI

**LİSE ÖĞRENCİLERİNDE İNTERNET KULLANIMININ BAŞARI,
YALNIZLIK VE DEPRESYON DÜZEYLERİ İLE İLİŞKİSİ**

Hazırlayan
Nuran KORKMAZ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Asil ÖZDOĞRU

İstanbul-2017

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
UYGULAMALI PSİKOLOJİ PROGRAMI

**LİSE ÖĞRENCİLERİNDE İNTERNET KULLANIMININ BAŞARI,
YALNIZLIK VE DEPRESYON DÜZEYLERİ İLE İLİŞKİSİ**

Hazırlayan
Nuran KORKMAZ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Asil ÖZDOĞRU

İstanbul-2017

T.C.
ÜSKÜDAR
ÜNİVERSİTESİ

YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI

Sosyal Bilimler ENSTİTÜSÜ

GENEL BİLGİLER

Öğrenci No	: 124101096		
Öğrenci Adı Soyadı	: Nuran Korkmaz		
Anabilim Dalı	: Uygulamalı Psikoloji		
Tez Danışmanı	: Yrd. Doç. Dr. Asil Özdoğan		
Tezin Başlığı	: Lise öğrencilerinde internet kullanımının başarı, yalnızlık ve depresyon düzeyleri ile ilişkisi		
Toplantı Tarihi	: 19.01.17	Saati	: 16.30
Öğrenci Savunmaya	: ☒ Geldi		
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca tez bilimsel olarak incelenmiş, adayın tez çalışmasını sunmasının ardından, adaya tez çalışması ile ilgili sorular yöneltilmiştir.			
☒ Yapılan savunma sınavında adayın tez çalışması başarılı bulunarak KABUL edilmesine,			
☐ Yapılan savunma sınavı sonunda tez çalışmasının DÜZELTİLMESİNE , düzeltme için adaya ay EK SÜRE verilmesine (en fazla 3 ay)			
☐ Yapılan savunma sınavının sonunda tezin REDEDİLMESİNE			
☒ OY BİRLİĞİ ☐ OY ÇOKLUĞU			
ile karar verilmiştir.			
Savunmada Tezin Başlığı : ☒ Değişmedi ☐ Değişti			
Tezin Yeni Başlığı : ☐ Değişmedi			
Öğrenci Savunmaya : ☐ Gelmedi			
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca yukarıda belirtilen tarih ve saatte Tez Savunma Jürisi toplanmış ancak ilgili öğrenci savunma sınavına gelmemiştir. Adayın tez çalışmasını Jüri önünde sunmadığı için yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,			
☐ OY BİRLİĞİ İLE REDEDİLMİŞTİR.			

Tez Sınavı Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmza
Başkan	Yrd. Doç. Dr. F. Duygu Kaya Yertutanol	
Danışman Üye	Yrd. Doç. Dr. Asil Özdoğan	
Üye	Doç. Dr. Korkut Ulucan	
Üye		
Üye		

(Tüm durumlarda jüri üyelerinin tez değerlendirme raporları gerekir.)

Sayı No :

Tarih : / / 20

Yukarıda kimlik bilgileri belirtilen ve Anabilim Dalımız Yüksek Lisans Programı öğrencisinin Tez Savunma Sınav Tutanağı ve eklerinin Enstitü Yönetim Kurulunda görüşülmesi hususunda bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Not: Bu forma orijinal raporlar (bir nüsha) eklenecektir.

.....
Anabilim Dalı Başkanı
(Unvanı, Adı Soyadı, İmza)

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Lise Öğrencilerinde İnternet Kullanımın Başarı, Yalnızlık ve Depresyon Düzeyleri İle İlişkisi” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih / ... /

Nuran KORKMAZ

Lise Öğrencilerinde İnternet Kullanımın Başarı, Yalnızlık ve Depresyon Düzeyleri İle İlişkisi

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, lise öğrencilerindeki internet kullanımının başarı, yalnızlık ve depresyon düzeyleri arasındaki ilişkinin ortaya konulmasıdır. Ek olarak, araştırmada bireylerin yaşı, cinsiyeti, doğum sırası, okul başarı, annelerinin ve babalarının eğitim düzeyinin yalnızlık ve depresyon üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Araştırmaya İstanbul İlinde Üsküdar ilçesinde bulunan bir ortaöğretim kurumu'nda 9.,10.,11. ve 12. sınıfta okuyan 25 kız ve 25 erkek alınmıştır. Veri toplama araçları olarak "Ucla Yalnızlık Ölçeği" ve "Beck Depresyon Ölçeği" ile internet kullanım detaylarını içeren anket formu kullanılmıştır. Aynı zamanda bireylerin sosyo-demografik özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından "Kişisel Bilgi Formu" oluşturulmuştur. Araştırmada sosyo-demografik özelliklere göre bakıldığında; okul başarısı orta düzeyde olan bireylerin diğer bireylere oranla depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğu, İnterneti oyun /eğlence için kullanmakta olan bireylerin diğer bireylere oranla depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğu ve ders çalışırken internet kullanan bireylerin ders çalışırken internet kullanmayan bireylere oranla yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırmada yer alan cinsiyet, yaş, kaçınıcı sınıfta okunduğu gibi sosyo-demografik özelliklere göre de anlamlı sonuçlar elde edilmemiştir. Araştırmada grubun yalnızlık düzeyleri ile depresyon düzeyleri arasında da pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Araştırmanın sonunda yer alan tartışma bölümünde bulgulara dayalı olarak araştırmacılara, alanda çalışan psikolojik danışmanlara ve ailelere yönelik önerilerde bulunulmuştur

Anahtar Kelimeler: İnternet kullanımı, Lise Öğrencileri, Akademik Başarı, Yalnızlık, Depresyon

Success of Internet Use In High School Students and Its Relationship With Loneliness And Depression Levels

ABSTRACT

The objective of this study use of internet, the success , the relationship between loneliness and depression levels were examined. The sample of the study consists 25 girl and 25 boy whom study at high school 9th, 10th,11th,12th grades in İstanbul. In this study “ucla loneliess scale1 and “ Beck Depression Scale” to determine internet usage details. . The relationship between the dependent and independent variables research tested with the Spearmen correlation. Students with Internet usage habits and time was a statistically significant correlation between the scores of depression and loneliness scale

Key Words: Use Internet, High School Students, Akademic Achivement, Loneliness, Depression

ÖNSÖZ

Tez çalışmam sırasında bana değerli öneri ve katkıları ile destek olan tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Asil ÖZDOĞRU'ya; araştırma sürecinde bilgi, öneri ve yardımlarını esirgemeyen Duygu ALMAZ'a; teknik ve psikolojik anlamda araştırmanın en başından sonuna dek her bir sürecinde beni yalnız bırakmayan, her anlamda destek veren öğrencim Kübra DURMUŞ'a bir teşekkürü borç bilirim ve sadece tez sürecimde değil bütün hayatım boyunca hem eğitim hem de tüm alanlarda gereğinden fazla maddi ve manevi destekte bulunan, altı çocuk babası olup her birini çok derin fedakarlıklarla okutup büyüten, altı ayrı mesleğin yetişip topluma fayda sağlamasına vesile olan idolüm ve gurur kaynağım babam İzzettin KORKMAZ' a teşekkürü bir borç değil yetersiz bulurum.

Lise öğrencilerinde internet kullanımının başarı, yalnızlık ve depresyon düzeyleri üzerine etkisini ortaya koyarak hem yetkililerin hem de toplumdaki bireylerin daha fazla bilinçlenmesini diliyor, çalışmamın bundan sonraki araştırmacılara yardımcı olmasını umut ediyorum.

Nuran KORKMAZ

İstanbul-2015

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

YEMİN METNİ	V
ÖZET	VI
ABSTRACT	VII
İÇİNDEKİLER	VIII
TABLolar LİSTESİ	X
KISALTMALAR	XII
BÖLÜM I GİRİŞ	XIII
1.1 ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ.....	1
1.2 ARAŞTIRMANIN AMACI.....	6
1.3 ARAŞTIRMA SORULARI.....	7
1.4 ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	8
1.5 ARAŞTIRMANIN SAYILTI LARI.....	8
1.6 ARAŞTIRMANIN SINIRLILIK LARI.....	8
1.7 ARAŞTIRMANIN TANIMI.....	9
BÖLÜM II LİTERATÜR TARAMASI	10
2.1 ERGENLİK.....	10
2.2 İNTERNET VE İNTERNET KULLANIMI.....	12
2.3 AKADEMİK BAŞARI.....	15
2.4 YALNIZLIK.....	17
2.5 DEPRESYON.....	19

2.6 YAPILAN ARAŞTIRMALAR.....	23
BÖLÜM III GEREÇ VE YÖNTEM	27
3.1 ARAŞTIRMANIN AMACI.....	27
3.2 ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEM.....	27
3.3 VERİLERİN TOPLANMASI.....	28
3.4 VERİLERİN TOPLANMA ARAÇLARI.....	28
3.4.1 Kişisel Bilgi Formu.....	28
3.4.2 Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ).....	28
3.4.3 UCLA Yalnızlık Ölçeği	29
3.5 VERİLERİN ANALİZİ.....	30
3.6 ETİK.....	30
BÖLÜM IV BULGULAR	31
BÖLÜM V TARTIŞMA VE YORUM	56
BÖLÜM VI SONUÇ VE ÖNERİLER	61
6.1 SONUÇ.....	61
6.2 ÖNERİLER.....	62
KAYNAKLAR	63
EKLER	72
ÖZGEÇMİŞ.....	80

TABLolar LİSTESİ

Tablo 4.1: Araştırmaya Katılan Bireylerin Çeşitli Değişkenlere İlişkin Dağılımı.....	31
Tablo 4.2: Araştırmaya Katılan Bireylerin İnternet Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Dağılım.....	34
Tablo 4.3: Bireylerin Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Gruba Göre Dağılımı37	
Tablo 4.4: Bireylerin Cinsiyetleri İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması.....	37
Tablo 4.5: Bireylerin Yaşları İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	38
Tablo 4.6: Bireylerin Kaçınıcı Sınıfta Okudukları İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	39
Tablo4.7: Bireylerin Kaçınıcı Çocuk Oldukları İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	39
Tablo 4.8: Bireylerin Kaç Kardeş Oldukları İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	40
Tablo 4.9: Bireylerin Evde Kaç Kişi Yaşadıkları İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	41
Tablo 4. 10: Bireylerin Annelerinin Eğitim Düzeyleri İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	42
Tablo 4.11: Bireylerin Babalarının Eğitim Düzeyleri İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	43
Tablo 4.12: Bireylerin Okul Başarı Düzeyleri İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	44
Tablo 4.13: Bireylerin Samimi Olduğu Arkadaş Sayısı İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	45

Tablo 4.14: Bireylerin Arkadaş Kurarken Zorluk Çekip Çekmedikleri İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	46
Tablo 4.15: Bireylerin Evde Bilgisayarlarının Olup Olmaması İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması.....	47
Tablo 4.16: Bireylerin Evde İnternetlerinin Olup Olmaması İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması.....	48
Tablo 4.17: Bireylerin Haftalık Kaç Saat İnternette Girdikleri İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	48
Tablo 4.18: Bireylerin İnternete Nerden Daha Çok Bağlandıkları İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	49
Tablo 4.19: Bireylerin İnterneti Ne Amaçla Kullandıkları İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	50
Tablo 4.20: Bireylerin Bilgiye Hangi Kaynaktan Daha Çok Ulaştıkları İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	51
Tablo 4.21: Bireylerin Kaç Yıldır İnternet Kullandıkları İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması.....	52
Tablo 4.22: Bireylerin Ders Çalışırken İnternet Kullanıp Kullanmadıkları İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması.....	52
Tablo 4.23: Bireylerin Cep Telefonu Aracılığıyla İnternete Bağlanıp Bağlanmadıkları İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması.....	53
Tablo 4.24: Bireylerin Okul Başarılarına Göre İnterneti Ne Amaçla Kullandıklarına Göre Grubun Dağılımı.....	54
Tablo 4.25: Bireylerin Yalnızlık Ölçeğinden Aldıkları Puanlar İle Beck Depresyon Ölçeğinin Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	55

KISALTMALAR

BDÖ Beck Depresyon Ölçeği

UYÖ UCLA Yalnızlık Ölçeği

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde; ergenlerin internet kullanım alışkanlıkları ile ilgili yapılan araştırmanın ; problemi, amacı, önemi, sınırlılıkları ve çalışma içeriğinde bulunan bazı kavramların tanımlarına yer verilmiştir.

1.1.Problem

Yirmi birinci yüzyıl birçok özelliğiyle önceki yüzyıllardan ayrılan bir yüzyıldır. Bunun nedeni; sanayi devriminden önceki dönemde kullanılan makinelerin ve insan gözüyle sağlanan üstünlüğün yerini beyin gücü ve bilgi teknolojilerinin almış olmasıdır. Bilişim çağı olarak da adlandırılan günümüzde, teknolojinin hızla gelişmesi ve hayatımızı kolaylaştırması, teknolojinin yaygınlaşıp hayatımızda önemli bir yer kaplamasına neden olmuştur. Hızla gelişen teknolojinin bir ürünü olan internet de günümüzün vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. İnternetin varlığı ile bireyler, bilgiye en hızlı şekilde ulaşabilirken, gerçekleşen tüm gelişmeler hakkında en kısa sürede bilgi sahibi olabilmekte, sosyalleşebilmekte, çevreleri ile sohbet edebilmekte, fiilen bir şubeye gitmeksizin çalıştıkları bankalar ile işlem gerçekleştirebilmekte ve mekandan bağımsız olarak alışveriş yapabilmektedirler (Balcı ve Ayhan, 2007).

Özellikle öğrencilerin ihtiyaçları olsun olmasın en ufak bir ödev ya da okul dışındaki konularda da internete başvurduklarını görmekteyiz. Akademik hayat içerisinde bilgiye ulaşımın kolaylığı nedeni ile öğrenme amaçlı kullanım zamanla özellikle öğrenciler için vazgeçilmez hale gelmiştir (Chou vd., 2005).

Öğrencilerin interneti kullanma nedenlerinden bazıları şöyle sıralanabilir: dersler için bilgiye ulaşma, ödevler için araştırmalar yapma; sosyal siteler ve chat odaları aracılığıyla arkadaşlıklar kurma; güzellik, moda, spor gibi konularda yeni bilgiler edinmek; akla takılan en ufak şeyi anında öğrenebilmek; dünyanın en ücra köşesindeki insanlarla bile haberleşebilmek; ulusal ve dünya çapındaki haberlerden anında haberdar olmak; alışveriş yapmak; dizi, film izleyebilmek; oyun oynayabilmek; cinsel içerikli

video ve fotoğraflara erişmek; çekilen, yazılan ve diğer insanlara ulaştırılmak istenen her şeyi başkalarına ulaştırmak. İnternetin yararları şöyledir:

- 1) Çocuklar projeleri için internet üzerinden bilgi toplayabilirler,
- 2) Dar sosyal çevreye bağlı kalmaksızın herhangi bir başka okuldaki , hatta en uzak bir ülkedeki kişilere çalışmalarını gönderip fikir beyan etmelerini isteyebilirler,
- 3) Farklı kurumlardaki öğrencilerle birlikte proje yürütebilirler,
- 4) Konunun uzmanları ile telekonferans düzenleyebilirler,
- 5) Sosyalleşip, yeni arkadaşlar edinebilirler (Tuncer, 2001).

13-19 yaş grubunun kolaylıkla ulaşılabilir olan cinsel içerikli web sayfalarına yoğun ilgi gösterdikleri gözlemlenmektedir (Yıldırım, 2014). Bu şeklide olumlu ve olumsuz birçok seçeneği aynı anda sunabilen internet ortamının, zaten ruhsal bir geçiş dönemini kapsayan ergenlik dönemindeki öğrencilerin duygusal değişiklikleriyle ilişkisi tartışma konusu olabilir. Yararlı amaçlar için kullanıldığı ve çok uzun süre internet başında vakit harcanmadığı takdirde; internetin olumlu yönlerinin ağır basma olasılığı yüksekken; aksi yönde kullanımlarda ise öğrencilerin ruhsal ve bedensel gelişimini olumsuz yönde etkileme olasılığı yüksektir. İnternetin sağladığı tüm yararlar ile birlikte aşırı, kontrolsüz, amaç dışı ve bilinçsiz kullanım sonucunda kişisel yeteneklerin gelişmesini olumsuz etkileyebilme potansiyeli de vardır (Kelleci vd., 2009). Özellikle ergen bireyler, dürtüsel davranma eğilimi ile birlikte internette gerekenden daha fazla vakit geçirebilmektedirler (Kıran Esen, 2009).

Ergenlik 12-21 yaş arası kapsayan erişkin bir kişi olmasına kadar geçen süreyi kapsar. Ergenlik döneminin en tipik özellikleri, fırtınalı ve stresli olmasıdır. Gencin; düşünce, duygu ve davranışlarının dengesizliğinin, en temel karakteristik özellik olduğu ileri sürülmüştür. Ergenlik döneminde; hızlı beden değişiklikleri; beden imajının oluşumu, hormonal değişiklikler; karşı cinse ve cinsel konulara ilginin yoğunlaşması, ben merkezci düşüncenin hakim olması, kimlik arayışları ve kimlik krizi, aile bağlarının zayıflaması ve arkadaş ortamlarına yoğunlaşmaların olduğu gözlenmektedir. En önemlisi ergenliği sorunlu kılan husus; gencin yeni oluşumlarla başa çıkma becerilerini henüz geliştirememiş olmasından kaynaklanmaktadır. Ergenlik ile birlikte biyolojik, psikolojik ve sosyal alanlarda dışarıdan gözlemlenebilir değişiklikler yaşanmaktadır (Cicchetti ve Rogosch, 2002). Ergen, vücudunda ortaya çıkan

değişikliklere adapte olmaya çalışırken bu değişim ile bağlantılı ortaya çıkan cinsel dürtülerle baş etmek durumundadır, ortaya çıkan bilişsel yetiler ve cinsel uyanışla birlikte yeni tepkiler ve davranışlar sergilemektedir (Güven ve Güçray, 2009). Özerkleşme ve kimlik sahibi olma yolunda oldukça zorlu bir süreçten geçerlerken; hayatın neresinde olmak istediklerine yönelik karar verme aşamasında çetin bir mücadele içindedirler (Gül ve Güneş, 2009).

Ergenlik döneminde yaşanan kimlik arayışları ergeni yalnızlığa itebilmektedir. Ailesinden uzaklaşıp arkadaş ortamına yönelen ergen, başkaları tarafından anlaşılamayacağını düşündüğü gibi akranları tarafından kötü bir muameleye maruz kaldığında da kendini daha yalnız hissedebilmektedir. Weiss'e göre yalnızlık; bireylerin sosyal ilişki yokluğu, yakınlarına yetersiz bağlanma, ilgi ve etkinlikleri paylaşacağı arkadaş eksikliği hissetmesidir (Weiss, 1973). Frisen'e göre ergenlerin güçlü bir yakınlık ihtiyacı vardır ve bu dönem içerisinde yalnızlık algısı hayatlarının geri kalanına kıyasla daha üst seviyededir. Bu dönemde arkadaşlığa biçilen rol nedeni ile akranlarca olumsuz değerlendirilme ve reddedilme hallerinde birey daha fazla yalnız hissetmektedir (Frisen, 2007). Onaylanmayan ergenin yalnızlık hissetmesi, depresyona zemin hazırlayabilmektedir. Çünkü; toplumda var olabilme çabası ve uyum sağlayabilme, kimlik arayışları ve yalnızlık hissetme gibi duygular ergenlikte diğer dönemlere göre daha fazla hissedilmektedir. Lise öğrencileri; kendine ve çevreye uyum sağlayabilme , toplum içinde yer edinebilme, kendi kimliğini bulabilme ve davranışlarının, içinde yaşadığı çevre tarafından anlaşılması gibi birçok durumu daha yoğun bir şekilde yaşamaktadırlar. Bu yoğunluk sonucu, yaşam olaylarını değerlendirmede yetişkinlere oranla daha duyarlı olmaktadır. Bu duyarlılık nedeniyle gençlerin yetişkinlere oranla depresyon konusunda daha çok sorun yaşadıkları öngörülebilir (Ören ve Gençdoğan, 2007). Yalnızlık, depresyon gibi birbirini etkileyen durumlar aynı zamanda başarıyı da etkileyebilmektedir. Başarısızlık yalnızlığı veyahut depresyonu tetiklediği gibi yalnızlık ve depresyon da başarısızlığı tetikleyebilmektedir. Akademik başarı ya da başarısızlık, öğrencinin duygusal özellikleriyle de ilişkili bulunmuştur. Akademik başarı ile özsaygı, yalnızlık ve utangaçlık arasında anlamlı ilişkiler olduğunu gözlenmiştir (Güngör, 1989).

Özellikle sosyal medyayı kullanan ergenlerde sahte de olsa arkadaş grubuna sahip olma düşüncesi varsa aslında kişi yalnızlaşmıştır. Gerçek arkadaşlıklar kurma ve yüzyüze iletişimde bulunabilme yeteneklerinin azaldığı görülebilmektedir. Ergenin kendi yarattığı dünyada, istediği kişiliğe bürünüp çok kişiyle konuşması aslında sorunları beraberinde getirebilmektedir. Sosyal paylaşım platformları, gençleri dünya ile bütünleştirerek, bağımlılaştırarak asosyalleşmelerine neden olmaktadır. Gerçek dünya ile oluşan kopukluk sağlıklı iletişim kurulamamasına yol açarken, bununla birlikte güvenilmez şahıslarla bağlantı kurmaya, güvenli hayat sürememeye ve tehlikeli ortamlardan zarar görmeye varan sonuçlar doğurmaktadır (Tanrıverdi ve Sağır, 2014).

Yapılan araştırmalar; ergenlik öncesi ve ergenlik döneminde sosyal paylaşım platformlarının ve teknolojinin kesintisiz ve uzun süreler ile kullanılması, kişide dikkat eksikliği, sözsüz iletişim, kaygı, depresyon ya da daha farklı psiko-patoloji vs. sebep olduğunu ortaya koymaktadır. Farklı hayatların Facebook üzerinden izlenmesi ve bireylerin kendisi ile kıyaslamaları sonucunda bunalıma girdikleri görülmektedir (Olayhaber, 2014). Oyun bağımlılığı gibi internet ortamının zemin hazırladığı bağımlılıklarda kişiler hem yeme içme, fiziksel gelişim (göz bozuklukları, boyun ağrıları, sırt ve bel problemleri, hareketsiz yaşam ve kilo problemleri vs.), ruhsal gelişim (depresyona meyilli olmak, kişinin gelişimini olumsuz etkileyen yanlış bilgilere ulaşmak, istenildiğinde cinsel içerikli sitelere ulaşmak vs.) bozuklukları yaşayabilmekte hem de ciddi zaman ve maddi kayıplara uğrayabilmektedir. Bu da bilgisayar başından kalkamayan sağlıksız bireylerin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Performans düşmesi, uyku bozukluğu, internetin olmadığı bir hayatın yavan ve boş olduğunun düşünülmesi ile ortaya çıkan yoğun irade kaybı, aşırı kullanım neticesinde ortaya çıkan kas ve iskelet sistemi problemleri ile bazı oyun türlerine bağlı nöbetler internet bağımlılığının belirtileridir (Nalwa ve Anand, 2003). İnternet ve dolayısı ile bağlı teknolojik ekipmanların kullanımı neticesinde en sık karşılaşılan sorunlar sırasıyla göz yorgunluğu, gözün kızarması; sırt ve boyun başta olmak üzere iskelet sistemi ağrısı, genel ağrı, yorgunluk ve uykusuzluktur. İlgili araştırma internet kullanım süresinin artmasına paralel olarak fizyolojik sorunların da arttığını saptamıştır (Gökçearslan ve Günbatar, 2012). İnternet bağımlılığı üzerine yapılan araştırmalarda sosyal fobi, majör depresyon, anksiyete bozuklukları, utangaçlık, içe dönüklük, kişilik bozuklukları internet bağımlılığına eşlik eden etkenler olarak saptanmıştır (Şenormancı vd., 2015).

Olumsuz yönlerine rağmen, doğru kullanılması halinde başlarda değinildiği gibi internetin olumlu yönleri de vardı. Eğitim içeriklerine kolayca ulaşılabilme ve araştırma yapabilme bunlardan biridir. İnternetin insan yaşamını en çok etkileyen tarafı, bilgiyi kütüphanelerden evlere taşımış olmasıdır.

İnternet aracılığıyla eğitici bilgilere ulaşılabilir, öğrencilere ödev kaynağı olabilir, okuma alışkanlığı edinilebilir, sağlık bilgileri edinilebilir, devlet kurumlarıyla ilgili işlevleri ve bankacılık işlemleri gerçekleştirilebilir, iş ilanları verilebildiği gibi iş bulunabilir. Bugün internet hayatımızın her alanında olmakla birlikte özellikle bilim, sağlık, iş, bankacılık, devlet işleri, posta, şirket işleri, ekonomi, haberleşme alanlarında önemli bir yer tutmaktadır. Eğitim ise en geniş ölçekte etkilenmiş alandır (Aksu ve İrgil, 2003). Bunlarla beraber; arkadaşlıklar kurulabilir, farklı kültürler öğrenilebilir, her türlü habere ulaşılabilir. Eski arkadaş ve tanıdıklarımızı bulabilir, sosyal bağlarımızı kuvvetlendirebilir, yeni şeyler öğrenebilir, kişisel gelişimimize katkı sağlayacak kaynaklara ulaşılabilir, sanat öğrenebilir, film ve dizileri izleyip müzik dinleyebilir hatta indirebiliriz. Sanal ortam üzerinden alışveriş yapabilmek, sosyal etkinlikler için rezervasyon yapabilmek, dünyanın herhangi bir tarafındaki bir arkadaşına hediye yollayabilmek, borsa üzerinde işlem gerçekleştirmek ve hatta internet ortamında evlenebilmek gibi bir çok kolaylık vardır (Duman, 2008).

Netice itibariyle; yanlış kullanılması halinde başlı başına sorunlara neden olabilen internet ergenlik çağında sorunlarla karşılaşmaya daha meyilli bir ruh haline sahip olan lise öğrencileri için daha önemli olabilmektedir. Uzun süreli internet kullanımının yalnızlık, depresyon, toplumsal ilişkilerde zayıflama ve yakın arkadaş ilişkilerinde azalmayla beraber sosyal ortamlardan uzaklaşma gibi bazı sorunlara neden olduğu birçok araştırmayla belirlenmiştir (Oktan, 2015). Özellikle okul çağındaki gençlerin aşırı ve uygunsuz bilgisayar ve internet kullanımı psikolojik ve bedensel gelişimleri, sosyal ilişkileri üzerinde olumsuz yönde etki yaratabilmekte ve hem akademik hem de kişisel gelişimlerinde negatif sonuçlara neden olabilmektedir (Gürcan vd., 2008). Bu da genelde bu yaş aralığında olan lise öğrencilerinde internet kullanımının neden daha önemli olabileceğinin bir göstergesidir.

Bunlarla beraber dozunda kullanılması durumunda internet faydalı olabilmekte ya da bazı durumlarda olumlu bir etkisi olmasa da olumsuz bir etkisi olmamaktadır.

Öğrenciler interneti ödevlerini hazırlamak, araştırma yapmak gibi amaçlarla kullandıklarında akademik başarı ve güdülenmelerine katkı sağlamaktadır (Çavdar ve Mutlu, 2011).

İnternet kullanımına ilişkin olarak yapılan bazı çalışmalarda interneti patolojik düzeyde kullananların daha yalnız oldukları; bazı çalışmalarda ise bir fark bulunmadığı belirtilmektedir.

Bu doğrultuda araştırmamızın problemini lise çağındaki öğrencilerin internet kullanım alışkanlıkları ve süresi ile başarı, yalnızlık ve depresyon düzeyleri arasındaki ilişkinin ne yönde olduğunun incelenmesi oluşturmaktadır.

1.2.Amaç

Bu araştırmada Lisesi'nde eğitim-öğretime devam eden 9., 10., 11. ve 12. sınıf öğrencilerinin internet hakkındaki görüşleri, internet kullanım amacı, internet kullanım süresi, internet kullanım alışkanlıkları ve akademik başarı çerçevesinde internet kullanımının yalnızlık ve depresyon gibi psikolojik yönden süreçleri ne yönde ve ne derecede etkilediğini incelemek amaçlanmıştır.

1.3. Araştırma Soruları

Bu genel amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranacaktır:

Kişisel Özelliklerine İlişkin Sorular:

1. Ergenlerin cinsiyetleriyle; yalnızlık düzeyleri ve depresyon düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?
2. Ergenlerin yaşlarıyla; yalnızlık düzeyleri ve depresyon düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?
3. Ergenlerin kaçınıcı sınıfta okuduklarıyla; yalnızlık düzeyleri ve depresyon düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?

4. Ergenlerin doğum sırasıyla; yalnızlık düzeyleri ve depresyon düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?
5. Ergenlerin kaç kardeş olduklarıyla; yalnızlık düzeyleri ve depresyon düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?
6. Ergenlerin annelerinin eğitim düzeyleriyle; yalnızlık düzeyleri ve depresyon düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?
7. Ergenlerin babaların eğitim düzeyleriyle; yalnızlık düzeyleri ve depresyon düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?
8. Ergenlerin samimi olduğu arkadaş sayısıyla; yalnızlık düzeyleri ve depresyon düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?
9. Ergenlerin arkadaşlık kurarken zorluk çekip çekmedikleriyle; yalnızlık düzeyleri ve depresyon düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?
10. Ergenlerin yalnızlık düzeyleri ile depresyon düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?

Akademik Başarı ve İnternet Kullanımına İlişkin Sorular

1. Ergenlerin okul başarılarıyla; yalnız düzeyleri ve depresyon düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?
2. Ergenlerin internet kullanıp kullanmadıklarıyla; yalnızlık düzeyleri ve depresyon düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?
3. Ergenlerin internet kullanım amaçlarıyla; yalnızlık düzeyleri ve depresyon düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?
4. Ergenlerin haftalık internet kullanım süreleriyle; yalnızlık düzeyleri ve depresyon düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?
5. Ergenlerin ders çalışırken internet kullanıp kullanmadıklarıyla; yalnızlık düzeyleri ve depresyon düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?

1.4.Önem

Çağımızın vazgeçilmez teknolojik ürünlerinden biri olan internet; gün geçtikçe hayatımıza daha çok yerleşmektedir. Her türlü işlemin gerçekleştirilebildiği bir ortamı

önümüze seren internetin kullanım, amaç, doz ve süresine göre zarar veya fayda sağladığı ya da olumlu ya da olumsuz herhangi bir etkisi olmadığı görülebilmektedir. Günümüzün problemlerinden sayılan yalnızlık ve günümüzün ciddi sağlık sorunlarından biri olarak kabul edilen depresyon ile hayatımıza bu denli yerleşmiş olan internet arasında nasıl bir ilişki olduğu önemlidir. Özellikle ergenlik dönemi sorunlarıyla baş etmek durumunda bulunan lise öğrencilerinde yalnızlık ve depresyon düzeyleri ile akademik başarıyı da bunlarla birlikte incelemek daha da önem kazanmaktadır.

1.5.Sayıtlar

Araştırmaya katılan bireyler, ölçme araçlarını yansız bir şekilde cevaplandırmışlardır.

1.6.Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları şu şekildedir:

- 1) İstanbul ili Üsküdar ilçesinde bir lisede 9., 10., 11. ve 12. sınıfta okuyan öğrencilerle sınırlıdır.
- 2) Araştırma bulguları, yalnızlık ölçeğinin ölçtüğü niteliklerle ile sınırlıdır.
- 3) Araştırma bulguları, depresyon ölçeğinin ölçtüğü niteliklerle ile sınırlıdır.
- 4) Süre olarak 2014-2015 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.
- 5) Bu çalışmada, Üsküdar'daki bir lisede eğitim alan ergenlerin internet kullanımının başarı, yalnızlık ve depresyon düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir, başka bir durum araştırılmamıştır.

1.7.Tanımlar

İnternet: Birçok bilgisayar sistemini birbirine bağlayan, istenilen bilgi ve belgeleri dünya üzerinde yayan bir iletişim ağ teknolojisidir (Ersoy ve Yaşar, 2003).

Yalnızlık: Yalnızlık veya yalnız kalma bir insanın boşluk duygusuyla karışık kendini dünyadan kopmuş hissetme duygusudur (Erözkan, 2009).

Depresyon: Bireyin yetilerini ve sosyal hayat faaliyetlerini bozacak seviyeye varmış üzüntü, melankoli veya keder halidir (Metel, 2008).

Başarı: Gerçekleştirilen bir iş sonucunda ya da karşılaşılan bir durum karşısında verilebilecek en iyi tepkiyi verebilmek ve bireyin kendisini olabilecek en iyi şekilde ifade edebilmesi gücüdür (Yıldırım, 2006).

Ergenlik: Kişinin çocuksu davranışlar yerine yetişkin tutum ve davranışları sergilemeye başladığı, cinsel yetilerinin kazanıldığı, erişkinlik rolüne psikolojik ve somatik olarak hazırlandığı dönemdir (Tarhan, 2013).

BÖLÜM II

LİTERATÜR TARAMASI

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmanın kavramsal çerçevesi ve ilgili konuya ilişkin araştırmalar özetlenerek açıklanmaya çalışılmıştır.

2.1. Ergenlik

Ergenlik, adolescence terimi bilimsel anlamda ilk kez 15. yüzyılda kullanılmaya başlanmıştır. Latince büyümek, olgunlaşmak anlamına gelen adolescence türetilmiştir (Tarhan, 2013). Ergenlik; kızlarda 11-20 erkeklerde 13-20 yaş dilimidir (Aydın, 2005).

Lisede okuyan öğrenciler de ergenlik döneminde bulunup, ergenlik dönemi sorunlarıyla baş etmeye çalışmaktadırlar.

Kim' e (2003) göre; bu dönem spesifik özellikler taşıyan, bireyin çocukluktan yetişkinliğe geçiş yaptığı dönemdir. Genç birey sosyal dünyada içerisinde yer sahibi olmaya çalışırken aynı zamanda bireysel plan ve hedeflerini oluşturmak ve gerçekleştirmek için çaba harcamaktadır. Ergenlik döneminin çocukluk dönemi ile arasındaki en temel fark; bireyin uyum sağlaması gereken değişim alanlarının oldukça hızla artıyor olmasıdır (Kim, 2003).

Erikson' a (1968) göre gelişimsel çatışmaların yaşandığı bu dönem içerisinde normal ile patolojinin ayırımında zorluklar yaşanabilmektedir. Erikson' un ruhsal toplumsal ergenlik ve gençlik çağı, kimlik oluşum sürecinin yaşandığı gelişim evresi olarak tanımlanır. Burada yaşanan kimlik krizinin bir tanı ölçütü olamayacağını, ancak gelişimsel bocalamanın, akut başlangıçlı bir bozukluk içinde tanımlanmasının, bir tanı tablosu oluşturabileceğini belirtmiştir (Erikson, 1968).

Ergenlik döneminin en önemli gelişimsel becerileri şu şekilde sıralanabilir:

- 1) Bağımsız bir kimliğin yapılanması
- 2) Arzuların gerçekçi ve ideallerin mantıklı biçimde yapılanması
- 3) Cinsel kimliğin gelişiminde ilerleme
- 4) Sosyal kimliğin gelişmesinde ilerleme (Özçelik ve Karamustafaloğlu, 2002).

Ciddi düzeyde fiziksel değişikliklerin yaşandığı ergenlik dönemindeki bu değişiklikler sadece boy ve kilo artışı ile sınırlı olmadığı bilinmektedir. Erkek çocuklarda erenlik dönemi değişiklikleri aşağıdaki gibi bir sıra izler:

- a) Cinsel uzuvlarda gelişim ve kıllanması;
- b) Sesin değişmeye başlaması;

- c) İlk ejakulasyon;
- d) Koltuk altı bölgesinde kıllanma;
- e) Daha da belirginleşen ses değişikliği;
- f) Yüz bölgesinin kıllanması;
- g) Büyümenin zirveye ulaşması.

Kız çocuklarında erinlik ile birlikte meydana gelen değişiklikler de aşağıdaki gibi gerçekleşmektedir:

- a) Göğüslerin büyümesi veya cinsel bölgenin kıllanması;
- b) Koltuk altı bölgesinin kıllanması;
- c) Boyun uzaması ve kalçaların gelişimi
- d) Reglin başlaması (Aydın, 2005).

Bazı ergenlerde görülen öğrenme bozuklukları, amaç sahibi olamama, sürekli erteleme davranış veya huzursuzluk olarak görülebilen çalkantılar çoğunlukla geçicidir. Fakat evden kaçma, okul bırakma, cinsel ilişkiye girme, alkol ve madde kullanma davranışlara sahip olmuş olan ergenler daha ciddi problemler yaşayabilmektedir (Tamar, 2005).

Ergenlik ile birlikte bireyler bilişsel olarak farklılaşırlar; soyut kavramların düşünürken daha çok vakit harcarlar, karmaşık problemler çözmeye, farklı bireylerin bakış açılarını anlamaya başlar ve geçmişe kıyasla daha yüksek bir sağduyu sahibi olurlar. Beyin gelişiminin ergenlik boyunca devam ediyor olması ve gençlik dönemine kadar sürüyor oluşu son yapılan araştırmaların önemli sonuçlarıdır. Bireyler bu dönemde, özerkleşme ve kimlik sahibi olmak için oldukça zor bir süreçten geçmeye başlarlar, hayatın içerisinde kendilerine yer bulma konusunda çetin bir mücadele verirler (Flannery, 2006).

İlgili süreç içerisinde ortaya çıkan ruhsal sorunlar arasında en sık görülenler depresyon gibi duygular ve kayıp gibi anksiyete bozukluklarıdır (Eskin, 2000). Bu dönem içerisinde yaşanan intihar vakaları tüm dünyada önemli bir problemdir. 10-14 yaş grubunda; Amerika Birleşik Devletleri için (ABD) intihar dördüncü sırada gelen ölüm nedeni iken, 15-24 yaş grubunda bir sıra daha yukarıda olup üçüncü ölüm nedenidir. Bununla birlikte 1950'li yıllardan günümüze kadar 15-19 yaş arası ergenlerde görülen intihar vakalarında %3,50 artış görülmüştür (Davis ve Brock, 2002).

Ülkemizde intihar girişim ve gerçekleşmiş intihar vakaları Avrupa ile kıyaslandığında daha düşük olmakla birlikte öznelerin çoğunluğu Avrupa ülkelerinde olduğu gibi 15-19 yaş arasındaki gençlerden oluşmaktadır (Siyez, 2006).

2.2. İnternet ve İnternet Kullanımı

Bugüne kadar internetin birçok tanımı yapılmıştır. Bu tanımlar içinde; tüm bilgisayarları birbirine bağlayan ağlar ağı biçiminde yapılan yaygın biçimde kabul gören tanımdır. Tüm dünyayı saran bağlantılar ağı tanımlaması ile kısaca www olarak adlandırılması ile sonuçlanmıştır (Ersoy ve Yaşar, 2003).

Hızla değişen dünyada interneti vazgeçilmez hale getiren; zamandan ve mekandan bağımsız olarak istenilen bilgiye rahatlıkla ulaşılabilir olmasıdır. On yıl öncesine kadar hakkında sınırlı bilgi sahibi olduğumuz internet; aktif kullanım ile birlikte hayatın önemli bir parçası olmuştur (Usta vd., 2007).

Tarihçesi:

İnternet teknolojisinin temeli ABD ile SSCB arasındaki rekabete dayanmaktadır.

- 1) İlk yapay dünya uydusu Sputnik'in 1958 yılında SSCB tarafından fırlatılması ile ABD Savunma Bakanlığı ordunun bilim ve teknoloji ile şekillendirilmesi amacı ile ARPA (Advanced Research Projects Agency) projesini hayata geçirmiştir.
- 2) Olası nükleer saldırı sonrasında bile çalışabilecek bir askeri bilgisayar ağı Amerikan Hava Kuvvetleri 1962 yılında tasarlanmıştır.

- 3) İlgili proje kapsamında ilk bilgisayar ağı 1969'da California'da kurulmuş ve Güney Amerika'da bulunan dört büyük bilgisayar bir ağ üzerinde birleşmiştir.
- 4) 1970'de MIT, Harvard, BBN ve SDC şirketleri bu ağa eklenmiştir.
- 5) 1971 yılında Amerikan Uzay ve Havacılık Dairesi (NASA) başta olmak üzere bir çok kurum bu ağ üzerinde var olmaya başlamıştır.
- 6) 1972'de 23'e ulaşan terminal sayısı ile e-posta kavramı ortaya çıkmıştır.
- 7) 1976'da radyo ve uydu bağlantıları sayesinde ABD ve Amerika kıtası bu ağ üzerinde birleştirilmiştir.
- 8) 1979 yılında internetin babası sayılan BITNET sistemi IBM tarafından yaratılmıştır.
- 9) 1980'ler ile birlikte; akademik ve ticari çevreler bu sisteme ilgi göstermeye başlamıştır.
- 10) 1991'de Tim Barners-Lee, World Wide Web'i (www) icat etti.
- 11) 1994'te internet üzerinde ilk siber banka hizmete başlamıştır (Arısoy, 2009).

Türkiye, 1993 yılı ile birlikte internet sistemine giriş yapmıştır. Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) kurulan ilk bağlantının adresidir. 1996 yılında Turnet çalışmaya başlarken; 1997 yılı ile birlikte akademiye internet hizmeti sağlayan ULAKNET çalışmaya başlamış ve akademide internet kullanılır hale gelmiştir. 1999 yılında TURNET'in yerini TNet alırken ticari kullanıcılar TNet'i, akademik kuruluşlar ve ilgili birimler ise ULAKNET 'i kullanmaya başlamıştır (Arısoy, 2009).

1960'lı yıllarda Amerika'da temeli atılan internet, 50 yıllık bir sürede tüm dünyaya yayılmış ve 30 Haziran 2010 tarihli verilere göre 2 milyar kişiye ulaşmıştır. Türkiye'de de yayılım hızı oldukça yüksektir; 2005 yılında internet kullanıcı sayısı 7.2 milyon iken 2010 Haziran'ında 35 milyon kişiye, Kasım 2015'te ise 46 milyon kişiye ulaşmıştır (<http://www.internetworldstats.com/europa2.htm#tr>).

İnternetin hızlı yayılımı, çok farklı bilimsel disiplinin konuya ilgi duymasına neden olmuş ve birey üzerindeki etkileri ile psikoloji literatürüne de girmesini sağlamıştır (Batıgün ve Kılıç, 2011).

İnternetin ekstrem seviyedeki hızlı gelişimi ve insan yaşamında sahip olduğu büyük ve önemli yerin bazı nedenleri bulunmaktadır. Bunlar arasında; kültür ve toplum fark etmeksizin tüm dünya tarafından kolay erişilebilir bir ağ olması, yaş gözetmeksizin tüm gruplar tarafından ve farklı amaçlara yönelik kullanılabilir olması gibi etkenler başta gelmektedir. Bunların yanında iletişim, haber, bilgi, oyun gibi insan hayatını kolaylaştıran ve zamandan tasarruf ettiren unsurları bünyesinde barındırması, eğlence ve zevk amacı taşıyan oldukça geniş bir kullanım alanına sahip olması insan yaşamı için önemli görülmektedir. Hızlı internetin geniş kitlelet tarafından satın alınabilir fiyat seviyelere inmesi de yayılım hızının artmasındaki önemli etmenlerden birisidir. Fakat kolay erişilebiliyor olması, farklı amaç ve olanaklar sunması, bireyin internet başında geçirdiği zamanı arttırabilmekte, bu durum da yanında zihinsel ve fiziksel olumsuzlukları da birlikte getirebilmektedir (Murali ve George, 2007).

İnternetin çağdaş eğitim uygulamalarında kullanılması hızla yaygınlaşmaktadır (Baş, 2011). Kullanım amaçları; öğretim, araştırma, sosyal etkileşim, iletişim, bilgiyi paylaşma ve öğretim materyali şeklinde sıralanabilir (Usta vd., 2007).

Bireyler internet ortamında her türlü bilgiye en geniş çerçevede erişebilirken, bunları kullanıp paylaşabilmektedir. Bu temel faydanın yanı sıra bireyler; yazılı ve görsel ortamda ifade özgürlüğüne sahip olmaktadır. Bu iletişim şekli aynı zamanda yoğun bir etkileşimi de birlikte getirmektedir (Nakilcioğlu, 2007).

Elektronik posta aracılığıyla dünyanın en uzak köşesindekilerle haberleşmek, video konferanslar yapmak, fiziken ulaşmanın çok zor ve maliyetli olduğu veri tabanları ve kütüphanelerden bilgi sağlamak, habere anında ulaşabilmek, müzik ve film gibi enstrümanlara ulaşım kolaylığı, sınırsız ve zahmetsiz alışveriş yapabilmek, tüm finansal işlemlerin basitçe gerçekleştirilebilmesi internetin bireylere sağladığı sayısız kolaylıkların bir bölümüdür (Aydoğdu, 2003).

2.3. Akademik Başarı

Ülkemizde eğitim sistemi akademik başarıyı hedeflemiştir ve öğrencinin üniversiteye girmesi en temel ve önemli hedeftir. Bu hedef için hazırlık süreci ilköğretimin sonu ile başlayıp lise ile devam ederken; öğrencilerin çoğu normal eğitimlerinin yanına dersaneleri de eklemekte, bazıları ise özel dersler almaktadır (Yıldırım, 2006).

Çok sayıda etmenin akademik başarı ile doğrudan ilişkisi olduğu öne sürülmektedir. Yapılan araştırmalarda akademik başarının; zeka, yetenek, kişilik özellikleri, ebeveynlerin nitelikleri, okulun özellikleri, bireysel çalışma alışkanlıkları, bireyin kendisine duyduğu saygı, yalnızlık, sınav kaygı düzeyi ile ilişkili olduğu görülmüştür. Boyun eğici davranışlar ve sınav kaygısı değişkenleri akademik başarıyı manidar olarak yordamaktadır (Yıldırım ve Ergene, 2003).

Ciddi sınavlara giren öğrencilerin stres düzeylerinin diğerlerine göre daha yüksek olduğunu ortaya koyan araştırmalar ve akademik stresin ciddi mental rahatsızlıklarla ilişkili olduğunu gösteren araştırma sonuçları bulunmaktadır (Seçer ve Gençdoğan, 2012).

Yaşam hakkındaki iyimser bakış psikolojik iyilik durumu olumlu etki etmektedir, bununla birlikte bireylerin başarısını da olumlu etkisi olduğu birçok çalışmanın ortak sonucudur (Aydın ve Tezer,1991:6; Kaugenud,2004:50). Aynı şekilde öğrencinin kötümserliği; düşük çaba düzeyi ve başarısızlıkla sonuçlanabilecektir (Nonis ve Wright, 2003).

Satır tarafından gerçekleştirilen çalışmada, çocuğuna ilgi gösteren, onun çalışma ortamını düzenleyen ve planlayan, başarı halinde çocuğunu öven, başarısızlık halinde ise motive eden ebeveynlere sahip çocukların akademik başarı seviyelerinin yüksek olduğu saptanmıştır (Satır, 1996)

Öğrenim sürecinde; bireylerin kendi öğrenme stillerinin farkında olarak bulunmaları sağlanmalıdır. Küçük yaşlardan başlayarak bu yetinin geliştirilmesi akademik başarı ve özgüvenlerinin geliştirilebilmesi için önemlidir. Öğrencilerin iyi

çalışma tutum ve alışkanlıklarına sahip olup olmamaları bir dersten başarılı olup olmamaları ile doğrudan ilişkilidir (Küçükahmet, 2000).

Akademik erteleme eğiliminin, öğrencilerin akademik yaşamları üzerinde olumsuz etkileri olduğu söylenebilir (Balkıs ve Duru, 2010).

Aşırı internet ve bilgisayar kullanımı; okul çağındaki gençlerin psikolojik ve bedensel gelişimlerini, sosyal ilişkilerini olumsuz yönde etkilerken, bununla birlikte akademik başarılarını da düşürmektedir (Cengizhan, 2005). Akademik başarı seviyesini yükseltmek isteyen eğitimciler öğrencilerde bu durum özelinde farkındalık yaratarak bilinçli internet kullanımını kazandırmanın gerekliliğini aramaktadırlar (Akpınar, 2011).

Gülün ve Sülün gerçekleştirilen çalışmada bilgisayar destekli öğretim metodunun öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkilediği gözlemlenmiştir (Gülün ve Sülün, 2012).

2.4. Yalnızlık

Yalnızlık, tüm yaş grupları için son yıllarda önemli bir artış göstermiş bir problemdir. Yalnızlık; hem kişisel gelişime bağlı olarak hem de çevreyle olan etkileşimin etkisiyle ortaya çıkabilir; utangaçlık, sosyal kaygı, öz saygı ve demografik değişkenlerle ilişkilidir (Erözkan, 2009).

Yalnızlık, bazıları tarafından nesnel koşulları olan bir durum olarak tanımlanırken bir başka grup ise tamamen öznel bir durum olarak tanımlar. Yine yalnızlığı varoluşsal bir durum olarak tanımlayan yazarlar da bulunmaktadır. Farklı tanım sahibi olan tüm bu yazarların birleştikleri nokta ise yalnızlık duygusunun insana acı veriyor olmasıdır. Peplau ve Perlman; yalnızlığı insan ilişkileri özelinde ele alıp bireyin var olan ilişkilerinin beklentilerini karşılayamadığından kaynaklanan bir duygu olarak tanımlamaktadır (Peplau ve Perlman, 1982). Asher, Parkhurst ve Williams' a göre yalnızlık, etrafındakiler tarafından kabul görmeme, sevilmeme, duygulara etrafında olup bitenlere yabancı hissetmeye, geçmişte sahip olunan bağlanma figürlerinin

yokluğuna, kişisel ilgiler ve yaşantıların paylaşılacak birinin ve yalnız kalarak başka bir seçim yapma şansının olmamasına yol açabilen bir durumdur (Asher vd., 1998).

Matthews' a göre yalnızlık, kişinin sosyal ilişkilerindeki önemli eksiklikleri olduğunun bir göstergesidir. Birçok yaşamsal zevk ve mutluluk, diğer insanlarla kuracağımız ilişkilere bağımlıdır ve ne kadar iyi bir iletişim kurduğumuza göre değişmektedir (Matthews, 1993).

Weiss, Duygusal ve Sosyal Soyutlanma adlı teorisinde yalnızlığın ortaya çıkmasında alt tip ilişkidenden bir veya birkaçının yetersiz olmasının etkili olduğunu öne sürmüştür (Weiss, 1973). Bunlar;

- 1) Bağlılık: Bireyin güvende hissedebileceği ilişkiler
- 2) Sosyal Entegrasyon: Çevredekiler ile bir sosyal ilişki ağı oluşturmak
- 3) Yaşama Fırsatı İmkkanı: Bireyin diğerlerinin iyiliği, sağlığı için sorumlu hissettiği ilişkiler
- 4) Değer Verme: Bireyin yeteneklerinin becerilerinin fark edildiği, önemsendiği ilişkiler
- 5) Güvenilir Uyuşma: Bireyin yardım alabileceği ilişkiler
- 6) Rehberlik: Bireyin tavsiye, destek alabileceği kişiler (Buluş, 1997).

Brelim yalnızlığın nedenlerini; sahip olduğumuz ilişkilerdeki yetersizliklere, ilişkilerimizde olmasını istediğimiz değişikliklere ve kişisel özelliklere bağlamıştır (Brelim, 1985). Brelim bunları açıklarken yaşadığımız ilişkilerdeki yetersizliklerin sebeplerini aşığıdaki faktörlere bağlamıştır:

- 1) Yabancılaşma
- 2) Birilerine bağlı olmama
- 3) Zorunlu ya da zorla soyutlanma
- 4) Yerinden olma (Buluş, 1997).

İnhelder ve Piaget ergenlik dönemi yalnızlık konusunun araştırılması için ideal bir gelişimsel dönem kabul edilmektedir. Bu kabulde ergeni yalnızlığa yakınlaştıran gelişimsel değişimlerin önemi büyüktür. İlk olarak ergen bu dönemde ortaya çıkan formal işlemleri kullanarak soyut düşünmeye başlar (Inhelder ve Piaget, 1958).

Duck için yalnızlık duygusu ergenlik döneminde önem kazanmaktadır. İnsanlara ihtiyaç duyarken aynı zamanda ideal kişi olarak kabul edilen insanların gerçekte bu durumdan uzak olduğunu görüyor olmak ergen birey üzerinde hayal kırıklıklarına neden olmaktadır. Yalnızlık, çevredeki insan sayısından çok sahip olunan ilişkilerin niteliklerinin ideallere yakın olup olmaması ile ilgilidir. Ergenler, tek başlarına kaldıklarında yetişkinlerden daha fazla yalnızlık duyguları hissederken; kızlar ve erkekler farklı koşullar altında yalnızlık hissetmektedirler (Duck, 1986).

2.5. Depresyon

Depresyon; derin üzüntülü bir duygu hali içinde düşünce, konuşma, hareketlerde yavaşlama ve durgunluk, değersizlik hissi, güçsüzlük, isteksizlik, karamsarlık, intihar gibi duygu ve düşünceleri ile fizyolojik işlevlerde yavaşlama gibi belirtileri içeren bir sendromdur.

Depresyonu açıklarken Ambromson ve Seligman, öğrenilmiş çaresizlik kuramını geliştirmiştir. Buna göre çocukluktan beri karşılaşılan acılı uyaranlardan kaçmayı, kurtulmayı bilemememe ve çaresiz kalma durumu olarak açıklamışlardır (Ambromson ve Seligman, 1978). Costin ve Draguns'a göre depresyon, uygunsuz ve yetersiz etkenlerin pekiştirilmesi bazı destekleyici etkenlerin ise geri çekilmesi sonucu gelişir (Costin ve Draguns, 1989). Melges'e göre depresyonda temel sorun umutsuzluktur (Melges, 1969).

DSM V'e göre majör depresyon tanı ölçüleri:

DSM-V'e göre majör depresif epizod teşhisi alabilmek için şu kriterlerin karşılanmasına ihtiyaç vardır (Çelik, 2015):

A. Aynı iki haftalık dönem boyunca, aşağıdaki belirtilerden 5'i (ya da daha çoğu) bulunması ; bu belirtilerden en az biri ya (1) çökkün duygu durum ya da (2) ilgisini yitirme ya da zevk almama durumudur.

1. Çökkün duygu durum,

2. Bütün ya da neredeyse bütün etkinliklere karşı ilgide belirgin azalma ya da bunlardan zevk almama durumu,

3. Çok kilo verme ya da kilo alma, yeme isteğinde azalma ya da artma,

4. Uykusuzluk çekme ya da aşırı uyuma,

5. Psikodevinsel kıskırma (ajitasyon) ya da yavaşlama,

6. Bitkinlik ya da içsel gücün kalmaması,

7. Değersizlik ya da aşırı ya da uygunsuz suçluluk duyguları,

8. Düşünmekte ya da odaklanmakta güçlük çekme,

9. Yineleyici ölüm düşünceleri,

Semptomlar klinik açıdan belirgin bir sıkıntıya ya da toplumsal, işle ilgili alanlarda ya daha önemli diğer işlevsellik alanlarında yeterlilik kaybına neden olur.

B. Bu dönem bir maddenin ya da başka bir sağlık durumunun fizyolojiyle ilgili etkilerine bağlanamaz.

A-C tanı ölçütleri bir majör depresyon dönemini oluşturur. Önemli bir kayıp (örn. vefat, iflas, ağır hastalık veya organ kaybı) neticesinde gösterilen tepkiler arasında A tanı ölçütünde sayılan yoğun üzüntü, kayıp hakkında sürekli düşünme, uyku sorunları, hızla zayıflama gibi belirtiler olabilir. Bu ve benzeri belirtiler kayıp karşısında uygun görülebilir olsa dahi bir majör depresyon döneminin de habercileri olabileceği unutulmamalıdır. Bu karar kişiden alınan öykünün ve kayıp karşısında yaşanan acının kültürel ölçülere göre dışavurumunun değerlendirilmesini gerektirir.

C. Majör depresyon döneminin ortaya çıkışı şizoduygulanımsal bozukluk, şizofreni, şizofrenimsi bozukluk, sanrılı bozukluk ya da şizofreni açılımı kapsamında ve bir psikozla giden tanımlanmış ya da tamamlanmamış diğer bozukluklarla daha iyi açıklanamaz.

D. Hiçbir zaman bir mani dönemi ya da bir hipomani dönemi geçirilmemiştir.

Mani benzeri ya da hipomani benzeri dönemler maddenin yol açtığı dönemlerse ya da başka bir sağlık sorununun fizyolojik etkilerine bağlanabiliyorsa bu dışlama uygulanmaz (Çelik, 2015).

Tüm dünyada sık görülen önemli bir ruh sağlığı sorunu olan depresyon, insanın işlevselliğini, yaratıcılığını, mutluluğunu, doyumunu engelleyerek yaşam kalitesini düşürmekte ve işgücü kayıplarına yol açmaktadır (Çalık ve Aktaş, 2011).

Depresyon çok yaygın bir hastalıktır. Her beş kişiden biri yaşamlarında bir dönem depresyon geçirmektedir. Ailede depresyon geçiren bir kişinin olması, kadın olmak, yalnız yaşamak, yoksul olmak depresyon geçirme riskini artırıyor (Mete, 2008).

Depresyon temel olarak bir mutsuzluk, neşesizlik hastalığıdır. Kişiler hüzünlü, karamsar, isteksiz hisseder. Daha önce yapılan işler gözünde büyümeye, zor gelmeye başlar. Depresyonu olan kişinin kendine güveni azalır, dikkatini toparlamak, bir filmi baştan sona seyredebilmek, gazetede bir yazıyı okumak güçleşir. Unutkanlık, dalgınlık, basit kararları vermekte zorlanma olur. Hastalar güçlerinin, kuvvetlerinin eskisi gibi olmadığını, kendilerini cansız ve enerjisiz hissettiklerini söylerler. Uyku sorunları, uykuya dalamama, gece uyanma, sabah erken uyanma, sabahları dinlenememiş uyanma ya da fazla uyuma biçimindedir. İştah genelde azalır, kilo verilir bazen de sıkıntı ile fazla yeme görülebilir. Depresyon döneminde bedensel sorunlar da artar (Mete, 2008). Former' a göre hastalığın ortaya çıkmasında tek bir risk etmeninin varlığı yeterli değildir. Genetik yapının çevresel etkenlerle etkileşiminin belirli bir eşiği aşması ve bunun zamanlaması önemlidir (Ünal vd., 2002).

Medeni durum, kronik fiziksel hastalık bulunma durumu, bedensel güçsüzlük, aktif meşguliyet, sosyal destek ve yalnızlık durumu depresyonu etkileyen faktörler olarak bildirilmektedir (Arslantaş ve Ergin, 2011)

Depresyonun oluş nedenlerini 3 ana başlık altında toplamak mümkündür; psikososyal, biyolojik ve genetik etkenler.

Cimilli 'ye göre sanayi toplumlarındaki yoğun nüfus artışı, göçler, kentleşmeye bağlı sorunlar, çevresel değişimler, ailesel değişim, toplumsal iletişim ağının gevşemesi, bireyselleşme, dayanışmanın azalması, artan stres etkenleri ve örselenme yaşantıları, ekonomik politikalar depresyonun artışı ve etkilerini anlamak için üzerinde çalışılması gereken ana değişkenlerdir. Bu değişkenlerin bireyin iç dünyasında ve değerleri üzerinde yarattığı değişiklikler kişilik ve ruhsal yapıda gözlenen değişimleri anlamak için anahtardır. Hızlı nüfus artışı, yoksulluk, insan hakları ihlalleri, ciddi psikososyal sonuçlar doğuran travmalar, fiziki çevre ile ilişkili sorunlar aynı biçimde ruhsal bozuklukların ortaya çıkması ve süregelenleşmesinde önemli değişkenler olmayı sürdürmektedir (Cimilli, 2001).

Depresyonla ilgili bulguların tam sıklığını saptamak oldukça zordur. Epidemiyolojik çalışmalarda depresyon sıklığı yaklaşık olarak toplumsal örneklerde (%2-4), birinci basamakta (%5-10) ve yatan hastalarda (%6-14) şeklindedir (Boztaş ve Arısoy, 2010).

Depresyon ergenlik döneminin en önemli ruh sağlığı sorunudur. Lewinsohn'a göre çocukluk döneminde daha az görülmesine karşın, depresyonun ergenlikle birlikte görülme sıklığı belirgin bir biçimde artmaktadır. Depresyonun yaşam boyu görülme sıklığı çocukluk döneminde %3'ten az olduğu halde ergenlik döneminde bu oran %14'e ulaşmaktadır (Lewinsohn, 1998)

Anderson ve Olnhausen' a göre ergen; bir kimlik bulmanın, değişen fizyolojik ve psikolojik özelliklere uyum sağlamanın, sağlıklı bir yaşam tarzı için çeşitli beceriler kazanmanın, aileden ayrılmanın, ahlaki kurallar ve değerler oluşturmanın, topluma katkıda bulunan bir birey olmanın ve bir meslek seçmenin gelişimsel sorumlulukları ile mücadele eden bireydir. Bu mücadele bağlamında ergenlerin çeşitli incinebilirlikler ve

buna bağlı depresyon yaşamaları da söz konusudur (Anderson ve Olnhausen, 1999). Kim; ergenlik dönemi biyolojik, psikolojik ve sosyal değişimin hızlandığı ve birbirleri ile yoğun etkileşim içine girdiği bir yaşam evresidir Bu dönemde ergen, kendine hem sosyal dünyada yer edinmeye çalışmakta hem de kendisiyle ilgili kişisel plan ve hedeflerini oluşturmaya ve gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Çocukluğa kıyasla uyum sağlanması gereken değişim alanları ve hızı artınca, ergenlikte ruh sağlığı sorunları özellikle depresif eğilimler içeren- olan kişi sayısı da artmaktadır (Kim, 2003).

2.6. Yapılan Araştırmalar

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından 2013 yılında yapılan Türkiye Ergen Profili Araştırması'nın en önemli sonucu; ergenlerin interneti hayatın her yönüyle yaşanabildiği bir ortam olarak tanımlamasıdır. Araştırmada gençler, internete girmediklerini, zaten internette olduklarını anlatmıştır. Gençler ve ailelerin bu teknolojiye bakışları arasındaki en temel farklılık budur. Genç bireyler sürekli ve kesintisiz olarak internette iken aileleri ise internet teknolojisini oyalanma aracı olarak görmektedir (TEPA, 2013).

Amerika'da iki hafta boyunca internetsiz yaşamayı kabul eden bireyler ile bir araştırma yapılmıştır. Araştırmaya katılanların yarısı, internetsiz kalmaya katlanamayacaklarını söyleyerek pes etmişlerdir. Katılanların çoğunluğu, bu yokluk halinde günlük çalışmalarını ve planlarını gerçekleştirememiş, çevreleri ile iletişim kuramamamıştır. 2 haftadan uzun süren araştırmada gönüllülere "cankurtaran simidi" olarak adlandırılan bir online işlem yapma izni verilmiş olup bu süreç içerisinde gönüllüler 35 can simidi işlem gerçekleştirmişlerdir. Bu süreçte e-postaları kontrol etmek, ilk ya da ikinci öncelikli etkinlik olmuştur (Nakilcioğlu, 2007).

The Word Tracker Report (2006) tarafından sunulan arama motorlarında sorgulanan anahtar sözcükler raporuna göre en çok arama yapılan (11.704.052 arama) 200 anahtar sözcüğünün 82'si (5.237.846 arama) pornografi ile ilişkilidir (Canbek ve Sağıroğlu, 2007).

Morahan ve Schumacher tarafından gerçekleştirilen çalışmada UCLA yalnızlık ölçeği ile yalnızlık düzeyleri belirlenen bir grup üniversite öğrencisi kendi aralarında en

fazla yalnızlık hisseden %20 ile diğerleri şeklinde kıyaslanmıştır. Yalnız bireylerin sosyal davranışlarının sürekli olarak çevrimiçi geliştiği ve yalnız bireylerin, daha çok çevrimiçi arkadaş edindikleri ve çevrimiçi arkadaşlıklarıyla tatmin oldukları ortaya konulmuştur. Yalnız bireylerin interneti daha çok kötü ruh hallerini düzeltmek için kullandıkları ve internet kullanımının bu kişilerin günlük işlerinde sıkıntılara sebep olduğu belirlenmiştir (Morahan ve Schumacher, 2003).

Ülkemizde yalnızlıkla ilgili en detaylı araştırma Demir tarafından yapılmıştır. Üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bu araştırmanın sonuçları; erkek öğrencilerin kızlardan, akademik yönden başarısız olanların başarılılardan, serbest zamanını tek başına geçirenlerin başkalarıyla geçirenlerden, aylık gelirini sosyal etkinlikler için yeterli görmeyenlerin görenlerden, çevresinden sosyal destek almayanların alanlardan, yeni sosyal ilişkiler kurmaya isteksiz olanların isteklilerden, sosyal becerilerini yetersiz görenlerin yeterli görenlerden, sorunlarını kimseye açmayanların sorunlarını başkalarını açanlardan, anneyle, babayla, karşı cinsle, hemcinsle, kardeşlerle olan ilişkilerinden memnun olmayanların bu ilişkilerinden memnun olanlardan, anne ve babası arasındaki ilişkiden memnun olmayanların memnun olanlardan daha fazla yalnızlık duygusu yaşadıklarını göstermiştir (Demir, 1990).

Rosen ve arkadaşlarının yaptığı geniş bir epidemiyolojik çalışmada 10-19 yaş arası 475 erkek ve 650 kız ergen incelenmiş ve depresyonun klasik semptomlarının erken dönemlerde nadiren görülmesine karşılık, depresif bozuklukların nadir olmadığı, ancak bu dönemlerde depresyonun klasik olmayan semptomlarla kendini gösterdiği anlaşılmıştır. Daha sonra yapılan araştırmalar da benzer sonuçlar vermiştir (Güney, 1998).

Bayraktar (2001) tarafından KKTC’de yaşları 12-17 arasında değişen 686 öğrenci ile gerçekleştirilen internetin ergen gelişimindeki rolünü inceleyen çalışmada ergenlerin %1’lik bir kısmında sınırlı belirti gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır (Yılmaz vd., 2014).

2005’de İngiltere’de yaşları 9 ile 19 arasında değişen çocuk ve gençler ile gerçekleştirilen internet ve bilgisayar kullanımı çalışması sonucunda; internet erişimli

olmak üzere %71'i bir bilgisayara, %38'i cep telefonuna, %17'si ev telefonuna ve %8'i oyun konsoluna sahiptir (Tarı ve Cömert, 2010).

Modern Kent Toplumunda Facebook ile Yalnızlaşan Gençlik başlığı ile İstanbul Üniversitesi'nde yapılan araştırmada, Facebook üzerinde oyun oynamak ve medya ve metin paylaşımında bulunmak ile yalnızlık arasında bağlantı olduğu saptanırken, yalnız olanların Facebook kullandığı da araştırmanın diğer bir sonucu olmuştur (Şimşek, 2012)

Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü'nün desteğiyle Kuzu ve arkadaşları tarafından 2008 yılında gerçekleştirilen İnternet Kullanımı ve Aile Araştırması'nda; çocukların internet kullanım sıklıkları ve kullanıma ayırdıkları süre ile iletişim amaçlı internet kullanımı arasında önemli bir ilişki tespit edilmiştir. Avrupa Çevrimiçi Çocuklar Projesi'nin Türkiye ile ilgili bulgularında ise araştırmaya katılan 9-16 yaş arasındaki çocukların interneti kullanmaya 10 yaş civarında başladıkları ve günde ortalama 1-1.5 saat internet kullandıkları görülmüştür. İnternetin en çok okul ile ilgili işler için kullanıldığı (%92), öte yandan oyun oynamak (%49), haberleri takip etmek (%40), eğlence ve video klip izlemek (%59), müzik ya da film indirmek (%40), akranlar ile sosyal ağlarda paylaşımında bulunmak (%48) gibi etkinliklerin de yaygın olduğu gözlemlenmiştir (Akbulut, 2013).

Kraut ve arkadaşları (1998) 10 yaşın üzerindeki 169 katılımcı ile gerçekleştirdikleri çalışmada; internet kullanımının artışının aile içi etkileşimi azalttığı, sosyal çevreyi daralttığı, depresyon ve yalnızlık gibi belirtileri arttırdığı sonucuna ulaşmışlardır (Akbulut, 2013).

Scherer ve Bost, 531 öğrenci ile gerçekleştirdikleri internet kullanımı araştırması sonucunda madde istismarı ve bağımlılığı belirtilerine paralel 10 klinik belirtiyi içeren bir kontrol listesi geliştirmişlerdir. Örneklerin %13'ü internet kullanımının akademik çalışmalarını, profesyonel performanslarını ya da sosyal yaşamlarını etkilediğini, %2'si internetin yaşamlarına olumsuz etkisi olduğunu algıladıklarını belirtmişlerdir (Scherer ve Bost, 1997)

BÖLÜM III

GEREÇ ve YÖNTEM

Bu bölümde bu araştırmanın hedefledikleri hakkında analizler ve bulunan sonuçlar işlenecektir. Bu çalışmada kullanılan ölçeğin geçerlilik güvenilirlik çalışmaları ve istatistiksel teknikler açıklanmaktadır. Son olarak araştırma sürecinde göz önünde bulundurulmuş etik kurallardan bahsedilmektedir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma tarama modeli olarak tasarlanmıştır. Tarama modelleri, gerçekleşmiş veya sürmekte olan bir durumu değiştirmeksizin olduğu gibi betimlemeyi hedefleyen bir araştırma şeklidir. Araştırma konusu vakıa, birey veya nesne, öznel koşullarında ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2009).

3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın örneklemi İstanbul ili Üsküdar İlçesinde lisede okuyan ergenler arasından seçilen yaşları 15-18 arası değişen 25 kız, 25 erkek toplam 50 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın evrenini İstanbul ili Üsküdar ilçesinde lisede okuyan ergenler oluşturmaktadır. Öğrencilere, çalışmanın amacı ve konusu hakkında sözel olarak bilgi verilmiş ve katılmaya gönüllü olan öğrenciler çalışmaya alınmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması

Veriler; Ocak 2015 ile Haziran 2015 tarihleri arasında toplanmıştır. İlk aşamada; bireylerin kişisel bilgilerini içeren Kişisel Bilgi Formu, ikinci aşamada yalnızlık ölçeği ve üçüncü aşamada ise depresyon ölçeği çalışmaya katılanlara verilmiştir. Araştırma kapsamında örneklemi oluşturan öğrencilerden veriler bireysel görüşme yoluyla toplanmıştır. Lise de okuyan öğrencilerin çalışmaya katılması gönüllüğe bağlı olduğu ve görüşmeler araştırmacı tarafından yapılmıştır.

3.4. Verilerin Toplanma Araçları

3.4.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan bilgi formunda ergenler ilgili demografik bilgileri içeren sorular (cinsiyet, yaş, kaçınıcı sınıfta okudukları, doğum sırası, kaç kardeş oldukları, anne-babaların eğitim düzeyleri, internet kullanıp kullanmadıkları, interneti ne amaçla kullandıkları, okul başarı düzeyleri, interneti ne kadar süredir kullandıkları gibi) yer almaktadır (EK-I)

3.4.2. Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ)

BDE depresyonda görülen vejetatif, duygusal, bilişsel ve güdüsel belirtileri ölçen ve 21 maddeden oluşan bir ölçektir. Her bir madde depresyona özgü bir davranışsal örüntüyü belirlerken; artan şekilde (0-3), dört seçenek ile kendini değerlendirme cümleleri içermektedir. Depresif belirti şiddetini değerlendirmek amacıyla dünyada en fazla kullanılan araçlardan biridir. Ülkemizde, güvenilirlik ve geçerlilik çalışmaları Hisli (1988, 1989), Tegin (1987) ve Aydın ve Demir (1989) tarafından yapılmıştır. Yakın zamanda, Arkar ve Şafak (2004) 354 psikiyatri hastasının oluşturduğu klinik bir örnekleme BDE'nin faktör yapısını araştırmışlardır. Bilişsel belirtileri değerlendiren (12 madde) ilk faktör ve somatik-affektif belirtileri değerlendiren (9 madde) ikinci faktörden oluşan bir iki-faktörlü çözümü önermişlerdir. İki faktör, örnekleme'deki toplam varyansın %42,6'sını açıklamaktadır. Tüm örnekleme'de, BDE'nin Cronbach alfa değeri 0,90, bilişsel boyutun Cronbach alfa değeri 0,87 ve somatik-affektif boyutun Cronbach alfa değeri 0.76 olarak bulunmuştur (Arkar, 2010).

3.4.3. UCLA Yalnızlık Ölçeği

Russell, Peplau ve Ferguson tarafından geliştirilen University of California Los Angeles (UCLA) Yalnızlık Ölçeği; bireylerin yalnızlık düzeylerini ölçmek amacıyla kullanılmaktadır. UCLA Yalnızlık Ölçeği Demir (1989) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek 20 maddeden oluşup, 10 tanesi ters yönde, diğer 10 tanesi ise düz yönde kodlanmıştır. Her bir maddede sosyal ilişkilerle ilgili duygu ve düşünce sunulmakta ve bireylerden bu ifadelerdeki durumları ne kadar sıklıkla yaşadıklarını likert tipi dördümlü bir derecelendirme ölçeği üzerinde işaretlemeleri istenmektedir. Elde edilen toplam puan 'Genel Yalnızlık Puanı'nı vermektedir. Maksimum puan 80,

minimum puan 20'dir. Puan yükselişi yalnızlık düzeyindeki artışı göstermektedir. Ülkemizde ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları Demir (1989) tarafından yapılmıştır. Demir (1989)'in yaptığı çalışmada ölçeğin iç tutarlılığı ile ilgili analizler toplam 72 kişi üzerinde hesaplanmış ve Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .96 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin beş hafta ara ile yapılan test tekrar test güvenirlik katsayısı .94 olarak bulunmuştur (Çağır ve Gürkan, 2010).

3.5. Verilerin analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 21.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirilirken tanımlayıcı (frekans, yüzde, ortalama, standart sapma) ve çıkarımsal istatistiksel yöntemler kullanılmıştır.

Depresyon ve yalnızlık ölçeklerinden elde edilen puanların normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek örneklem Kolmogorov-Smirnov testi sonucunda ölçeklerin dağılımının normal dağılmadığı saptanmıştır (sırasıyla, $z=.113$, $p=0,001$ ve $z=.130$, $p=0,001$). Ölçekler normal dağılım göstermediği için istatistik değerlendirmelerde nonparametrik testler kullanılmıştır. Bunun için Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup arasındaki farkı Mann-Whitney U testi, ikiden fazla grup durumunda parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Araştırmanın bağımlı ve bağımsız değişkenleri arasındaki ilişkiyi Spearman korelasyon ile test edilmiştir. Bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki korelasyon ilişkileri aşağıdaki kriterlere göre değerlendirilmiştir (Kalaycı, 2006, s.116);

<u>R</u>	<u>İlişki</u>
0,00-0,25	Çok Zayıf
0,26-0,49	Zayıf
0,50-0,69	Orta
0,70-0,89	Yüksek
0,90-1,00	Çok Yüksek

Elde edilen bulgular %95 güven aralığında %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

3.6. Etik

Bu araştırma Üsküdar Üniversitesinin etik kurulundan izin alınarak gerçekleştirilmiştir. Lisede okuyan öğrencilerden oluşan örneklem grubuna, gizliliklerinin korunulacağını garanti verildi. Araştırmada kullanılan ölçekler ise katılımcılarda psikolojik stres yaratabilecek içeriğe sahip değildir. Gönüllü katılım ile oluşan gruba; elde edilen verinin hiçbir kişisel bilgi paylaşımı olmadan yalnızca istatistiksel analizlerde kullanılacağı konusunda bilgi verilmiştir. İsimlerin gizli tutulacağı ve kişisel hiç bir bilginin herhangi bir üçüncü kişiyle paylaşılmayacağı öğrencilere bildirilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde, araştırma doğrultusunda örneklem grubundan toplanan verilerin çözümlenmesiyle elde edilen sonuçların tabloları, yorumları ile birlikte sunulmuştur. Örneklem grubuna uygulanan “Kişisel Bilgi Formu” ile elde edilen veriler grubun genel özellikleri frekans ve yüzde dağılımları şeklinde tablolaştırılmıştır.

Tablo 4.1. Araştırmaya Katılan Bireylerin Çeşitli Değişkenlere İlişkin Dağılımı (n=50)

		<i>F</i>	%
Cinsiyet	Kız	25	50.0
	Erkek	25	50.0
Yaş	15 yaşında	11	22.0
	16 yaşında	14	28.0
	17 yaşında	13	26.0
	18 yaşında	12	24.0
Sınıf	9. sınıf	9	18.0
	10. sınıf	16	32.0
	11. sınıf	15	30.0
	12. sınıf	10	20.0
Doğum sırası	İlk çocuk	20	40.0
	Ortanca çocuk	14	28.0
	Son çocuk	16	32.0
Kardeş sayısı	Tek çocuk	9	18.0
	2 kardeşler	9	18.0
	3 kardeşler	10	20.0
	4 kardeşler	12	24.0
	5 kardeş ve üzeri	10	20.0
Birey sayısı	3 kişi	7	14.0
	4 kişi	12	24.0
	5 kişi	10	20.0
	6 kişi	9	18.0
	7 kişi ve üzeri	12	24.0

		<i>F</i>	<i>%</i>
Annelerin eğitim düzeyi	İlkokul mezunu	7	14.0
	Ortaokul mezunu	10	20.0
	Lise mezunu	19	38.0
	Üniversite mezunu ve üzeri	14	28.0
Babaların eğitim düzeyi	İlkokul mezunu	5	10.0
	Ortaokul mezunu	12	24.0
	Lise mezunu	15	30.0
	Üniversite mezunu ve üzeri	18	36.0
Okul başarısı	Düşük	5	10.0
	Orta	18	36.0
	İyi	16	32.0
	Çok iyi	11	22.0
Samimi olunan arkadaş sayısı	1 arkadaş	12	24.0
	2 arkadaş	11	22.0
	3 arkadaş	11	22.0
	4 arkadaş	7	14.0
	5 arkadaş ve üzeri	9	18.0
Arkadaşlık kurarken zorluk çekme durumu	Evet	11	22.0
	Bazen	14	28.0
	Hayır	25	50.0

Araştırma dahilinde kişisel bilgi formunu ve anket sorularını yanıtlayan 50 bireyin 25'i (%50.0) erkekler ve 25'i (%50.0) kızlar oluşturmaktadır.

Bireylerin 14'ü (%28.0) 16 yaşında, 13'ü (%26.0) 17 yaşında, 12'si (%24.0) 18 yaşında ve 11'i (%22.0) 15 yaşında olduğu görülmüştür.

Bireylerin 16'sı (%32.0) 10. sınıfta okumakta olduğu, 15'i (%30.0) 11. sınıfta okumakta olduğu, 10'u (%20.0) 12. sınıfta okumakta olduğu ve 9'u (%18.0) 9. sınıfta okumakta olduğu görülmüştür.

Bireylerin 20'si (%40.0) ilk çocuk olduğu, 16'sı (%32.0) son çocuk olduğu ve 14'ü (%28.0) ortanca çocuk olduğu görülmüştür.

Bireylerin 12'si (%24.0) 4 kardeş oldukları, 10'u (%20.0) 5 kardeş ve üzerinde oldukları, 10'u (%20.0) 3 kardeş oldukları, 9'u (%18.0) 2 kardeş oldukları ve 9'u (%18.0) tek çocuk olduğu görülmüştür.

Bireylerin 12'si (%24.0) evde 4 kişi yaşamakta olduğu, 12'si (%24.0) evde 7 kişi ve üzerinde yaşamakta olduğu, 10'u (%20.0) evde 5 kişi yaşamakta olduğu, 9'u (%18.0) evde 6 kişi yaşamakta olduğu ve 7'si (%14.0) evde 3 kişi yaşamakta olduğu görülmüştür.

Bireylerin 19'unun (%38.0) annesi lise mezunu olduğu, 14'ünün (%28.0) annesi üniversite mezunu ve üzeri olduğu, 10'unun (%20.0) annesi ortaokul mezunu olduğu ve 7'sinin (%14.0) annesi ilkokul mezunu olduğu görülmüştür.

Bireylerin 18'inin (%36.0) babası üniversite mezunu ve üzeri olduğu, 15'inin (%30.0) babası lise mezunu olduğu, 12'sinin (%24.0) babası ortaokul mezunu olduğu ve 5'inin (%10.0) babası ilkokul mezunu olduğu görülmüştür.

Bireylerin 18'inin (%36.0) okul başarısı orta düzeyde olduğu, 16'sının (%32.0) okul başarısının iyi olduğu, 11'inin (%22.0) okul başarısının çok iyi olduğu ve 5'inin (%10.0) okul başarısının düşük seviyede olduğu görülmüştür.

Bireylerin 12'sinin (%24.0) samimi olduğu arkadaş sayısı 1 kişi olduğu. 11'inin (%22.0) samimi olduğu arkadaş sayısı 2 kişi olduğu, 11'inin (%22.0) samimi olduğu arkadaş sayısı 3 kişi olduğu, 9'unun (%18.0) samimi olduğu arkadaş sayısı 5 kişi ve üzeri olduğu ve 7'sinin (%14.0) samimi olduğu arkadaş sayısı 4 kişi olduğu görülmüştür.

Bireylerin 25'i (%50.0) arkadaşlık kurarken zorluk çekmediği, 14'ü (%28.0) arkadaşlık kurarken bazen zorluk çektiği ve 11'i (%22.0) arkadaşlık kurarken zorluk çektiği görülmüştür.

Tablo 4.2. Araştırmaya Katılan Bireylerin İnternet Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Dağılımı (n=50)

		<i>F</i>	<i>%</i>
İnternet hayatı kolaylaştırır	Kararsızım	10	20.0
	Katılıyorum	27	54.0
	Kesinlikle katılıyorum	13	26.0
İnternet sitelerini rahatça dolaşır	Kesinlikle katılmıyorum	7	14.0
	Katılmıyorum	12	24.0
	Kararsızım	16	32.0
	Katılıyorum	12	24.0
	Kesinlikle katılıyorum	3	6.0
Eş olarak insanlar ile görüşüp bilgi paylaşımında bulunabilir	Katılmıyorum	6	12.0
	Kararsızım	24	48.0
	Katılıyorum	17	34.0
	Kesinlikle katılıyorum	3	6.0
İnternet üzerinde kendini daha rahat ifade eder	Kesinlikle katılmıyorum	7	14.0
	Katılmıyorum	17	34.0
	Kararsızım	6	12.0
	Katılıyorum	13	26.0
	Kesinlikle katılıyorum	7	14.0
İnternet üzerinden oyun oynamayı sever	Kararsızım	10	20.0
	Katılıyorum	27	54.0
	Kesinlikle katılıyorum	13	26.0
İletişim için internet telefona tercih eder	Kesinlikle katılmıyorum	5	10.0
	Katılmıyorum	15	30.0
	Kararsızım	12	24.0
	Katılıyorum	14	28.0
	Kesinlikle katılıyorum	4	8.0
İnternet üzerinden bilgi araştırmak kendisi için zevklidir	Kararsızım	11	22.0
	Katılıyorum	24	48.0
	Kesinlikle katılıyorum	15	30.0
İnternet üzerinden aradığı bilgiye kolayca ulaşabilir	Kesinlikle katılmıyorum	5	10.0
	Katılmıyorum	5	10.0
	Kararsızım	12	24.0
	Katılıyorum	21	42.0
	Kesinlikle katılıyorum	7	14.0

		<i>F</i>	<i>%</i>
İnternet üzerindeki eğitim içerikli web siteleri yeterli bilgi içermektedir	Katılmıyorum	14	28.0
	Kararsızım	30	60.0
	Katılıyorum	6	12.0
İnternette araştırma yapmayı kütüphanelerde araştırma yapmaya tercih eder	Katılmıyorum	8	16.0
	Kararsızım	20	40.0
	Katılıyorum	22	44.0
Ödev sitelerinde ödev indirir	Kesinlikle katılmıyorum	8	16.0
	Katılmıyorum	10	20.0
	Kararsızım	8	16.0
	Katılıyorum	15	30.0
İnternet kişi için çok önemlidir	Kesinlikle katılmıyorum	9	18.0
	Katılmıyorum	5	10.0
	Kararsızım	11	22.0
	Katılıyorum	14	28.0
Bilgisayar olma durumu	Var	20	40.0
	Yok	14	28.0
	Katılıyorum	20	40.0
İnternet olma durumu	Var	34	68.0
	Yok	16	32.0
İnternette bir hafta içinde ne kadar vakit geçirildiği	Var	31	62.0
	Yok	19	38.0
	0-5 Saat arası	7	14.0
	6-10 Saat arası	9	18.0
	11-15 Saat arası	17	34.0
İnternete genellikle nerden bağlandıkları	16-20 Saat arası	8	16.0
	21-25 Saat arası	9	18.0
	Ev	27	54.0
İnterneti genellikle hangi amaçlarla kullandığı	Okul	16	32.0
	İnternet cafe	7	14.0
	Sosyalleşme	16	32.0
Bilgiye erişmek için genellikle neyi tercih ettikleri	Eğitim amaçlı araştırma	16	32.0
	Oyun/eğlence	18	36.0
	Televizyon	6	12.0
	Gazete	13	26.0
Kaç yıldır internet kullandıkları	İnternet	22	44.0
	Dergi	9	18.0
	1 yıldan az süredir	9	18.0
	1-2 yıl arası	7	14.0
	3-4 yıl arası	13	26.0
Dersleri çalışırken internet kullanma durumları	5-6 yıl arası	13	26.0
	7-8 yıl arası	8	16.0
Cep telefonu aracılığı ile internete bağlanma durumu	Evet	26	52.0
	Hayır	24	48.0
Cep telefonu aracılığı ile internete bağlanma durumu	Evet	30	60.0
	Hayır	20	40.0

Bireylerin 27'sine (%54.0) göre internet hayatı kolaylaştırdığına dair fikre katıldığını, 16'sı (%32.0) internet sitelerini rahatça dolaşmada kararsız kaldığını, 24'ü (%48.0) eş olarak insanlar ile görüşüp bilgi paylaşımında bulunabilmede kararsız kaldığını, 17'si (%34.0) internet üzerinde kendini daha rahat ifade etmeye katılmadığını, 27'si (%54.0) internet üzerinden oyun oynamayı sevmeye katıldığını, 15'i (%30.0) iletişim için interneti telefona tercih etmeye katılmadığını, 24'ü (%48.0) internet üzerinden bilgi araştırmayı kendisi için zevklidir ifadesine katıldığını, 21'i (%42.0) internet üzerinden aradığı bilgiye kolayca ulaşabilir ifadesine katıldığını, 30'u (%60.0) internet üzerindeki eğitim içerikli web siteleri yeterli bilgi içermektedir ifadesine kararsız kaldığını, 22'si (%44.0) internette araştırma yapmayı kütüphanelerde araştırma yapmaya tercih etmeye katıldığını, 15'i (%30.0) ödev sitelerinde ödev indirmeye katıldığını ve 20'si (%40.0) internet kişi için çok önemlidir ifadesine katıldığını ifade etmiştir. Bireylerin 34'ünün (%68.0) evinde bilgisayar bulunmakta ve 16'sının (%32.0) evinde bilgisayar bulunmamaktadır. Bireylerin 31'inin (%62.0) evinde internet bulunmakta ve 19'unun (%38.0) evinde internet bulunmamaktadır.

Bireylerin 17'si (%34.0) internette haftada 11-15 saat arasında girmekte olduğu, 9'u (%18.0) internette haftada 21-25 saat arasında girmekte olduğu, 9'u (%18.0) internette haftada 6-10 saat arasında girmekte olduğu, 8'i (%16.0) internette haftada 16-20 saat arasında girmekte olduğu ve 7'si (%14.0) internette haftada 0-5 saat arasında girmekte olduğu görülmüştür. Bireylerin 27'si (%54.0) evde internette girmekte olduğu, 16'sı (%32.0) okulda internette girmekte olduğu ve 7'si (%14.0) internette internet cafe de girmekte olduğu görülmüştür. Bireylerin 18'i (%36.0) oyun/eğlence için internette girmekte olduğu, 16'sı (%32.0) eğitim amaçlı araştırma yapmak için internette girmekte olduğu ve 16'sı (%32.0) sosyalleşmek için internette girmekte olduğu görülmüştür.

Bireylerin 22'si (%44.0) internet üzerinden bilgiye ulaşmayı tercih ettiği, 13'ü (%26.0) gazete üzerinden bilgiye ulaşmayı tercih ettiği, 9'u (%18.0) dergi üzerinden bilgiye ulaşmayı tercih ettiği ve 6'sı (%12.0) televizyon üzerinden bilgiye ulaşmayı tercih ettiği görülmüştür. Bireylerin 13'ü (%26.0) 3-4 senedir internet kullanmakta olduğu, 13'ü (%26.0) 5-6 senedir internet kullanmakta olduğu, 9'u (%18.0) 1 yıldan az bir süredir internet kullanmakta olduğu, 8'i (%16.0) 7-8 senedir internet kullanmakta

olduğu ve 7'si (%14.0) 1-2 senedir internet kullanmakta olduğu görülmüştür. Bireylerin 26'sı (%52.0) derslerini çalışırken internet kullandığı ve 24'ü (%48.0) derslerini çalışırken internet kullanmadığı görülmüştür. Bireylerin 30'u (%60.0) cep telefonu aracılığıyla internette bağlanmakta olduğu ve 20'si (%40.0) cep telefonu aracılığıyla internette bağlanmadığı görülmüştür.

Tablo.4.3. Bireylerin Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Gruba Göre Dağılımı

Ölçekler	Ort. ve SD
Yalnızlık ölçeği	31.66±11.97
Depresyon ölçeği	8.92±4.63

Bireylerin yalnızlık ölçeğinin ortalaması (31.66±11.97) olduğu saptanmıştır. **Ortalama değere baktığımızda grubun yalnızlık düzeyinin düşük olduğu görülmüştür.** Bireylerin depresyon ölçeğinin ortalaması (8.92±4.63) olduğu saptanmıştır. **Ortalama değere baktığımızda grubun depresyonlu olmadığı görülmüştür.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde ilk olarak “Bireylerin cinsiyetleri ile bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

4.1.Bireylerin Kişisel Özelliklerine İlişkin Bulgular:

Tablo 4.4. Bireylerin Cinsiyetleri İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	S.O.	S.T.	U	Z	p	
Yalnızlık ölçeği	Kız	25	27.92	698.00	252.00	-1.17	.239
	Erkek	25	23.08	577.00			
	Toplam	50					
Cinsiyet	N	S.O.	S.T.	U	Z	P	
Depresyon ölçeği	Kız	25	26.60	665.00	285.00	-.536	.592
	Erkek	25	24.40	610.00			
	Toplam	50					

Tablo 4.4’de görüldüğü gibi; bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puan ortalamalarının cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde ikinci olarak “Bireylerin yaşları ile bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.5. Bireylerin Yaşları İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

	Yaş	N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Yalnızlık ölçeği	15 yaşında	11	30.59				
	16 yaşında	14	22.07				
	17 yaşında	13	22.46	3	3.08	.379	-
	18 yaşında	12	28.13				
	Toplam		50				
	Yaş	N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Depresyon ölçeği	15 yaşında	11	33.45				
	16 yaşında	14	23.39				
	17 yaşında	13	20.08	3	5.48	.140	-
	18 yaşında	12	26.54				
	Toplam		50				

Tablo 4.5’de görüldüğü gibi; bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puan ortalamalarının yaş değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde dördüncü olarak “Bireylerin kaçınıcı çocuk oldukları ile bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.6. Bireylerin Kaçınıcı Çocuk Oldukları İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Doğum sırası		N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Yalnızlık ölçeği	ilk çocuk	20	22,15				
	ortanca çocuk	14	27,29				
	son çocuk	16	28,13	2	1.79	.408	-
	Toplam	50					
Doğum sırası		N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Depresyon ölçeği	ilk çocuk	20	19,30				
	ortanca çocuk	14	30,46				
	son çocuk	16	28,91	2	6.17	.046*	2-3
	Toplam	50					

*p<0.05

Tablo 4.6’da görüldüğü gibi; bireylerin yalnızlık ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarının doğum sırası değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır (p>0.05).

Bireylerin kaçınıcı çocuk oldukları arasında depresyon ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [k-w=6.17, p=.046]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Depresyon ölçeği puanları açısından ortanca çocuk olan bireyler ile son çocuk olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Ortanca çocuk olan bireyler ile son çocuk olan bireylerin diğer bireylere oranla depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde beşinci olarak “Bireylerin kaç kardeş oldukları ile bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.7. Bireylerin Kaç Kardeş Oldukları İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Kardeş sayısı		N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Yalnızlık ölçeği	Tek çocuk	9	19.78				
	2 kardeşler	9	28.61				
	3 kardeşler	10	25.30				
	4 kardeşler	12	24.42	4	2.57	.631	-
	5 kardeş ve üzeri	10	29.35				
	Toplam	50					
Kardeş sayısı		N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Depresyon ölçeği	Tek çocuk	9	12.56				
	2 kardeşler	9	28.78				
	3 kardeşler	10	24.65				
	4 kardeşler	12	27.67	4	10.22	.037*	1
	5 kardeş ve üzeri	10	32.45				
	Toplam	50					

*p<0.05

Tablo 4.7’de görüldüğü gibi; bireylerin yalnızlık ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarının kaç kardeş oldukları değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Bireylerin kaç kardeş oldukları arasında depresyon ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$k-w=10.22$, $p=.037$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Depresyon ölçeği puanları açısından tek çocuk bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Tek çocuk olan bireylerin diğer bireylere oranla depresyon düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde altıncı olarak “Bireylerin evde kaç kişi yaşadıkları ile bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.8. Bireylerin Evde Kaç Kişi Yaşadıkları İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Birey sayısı		<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>Sd</i>	<i>x2</i>	<i>P</i>	<i>Anlamlı fark</i>
Yalnızlık ölçeği	3 kişi	7	25.64				
	4 kişi	12	23.58				
	5 kişi	10	24.75	4	1.18	.880	-
	6 kişi	9	23.72				
	7 kişi ve üzeri	12	29.29				
	Toplam	50					
Birey sayısı		<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>Sd</i>	<i>x2</i>	<i>P</i>	<i>Anlamlı fark</i>
Depresyon ölçeği	3 kişi	7	18.00				
	4 kişi	12	22.83				
	5 kişi	10	24.65				
	6 kişi	9	28.50	4	4.42	.352	-
	7 kişi ve üzeri	12	31.00				
	Toplam	50					

Tablo 4.8’de görüldüğü gibi; bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puan ortalamalarının evdeki toplam birey sayısı değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yedinci olarak “Bireylerin annelerinin eğitim düzeyleri ile bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.9. Bireylerin Annelerinin Eğitim Düzeyleri İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Eğitim düzeyi		N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Yalnızlık ölçeği	ilkokul mezunu	7	31,29				
	ortaokul mezunu	10	29,65				
	lise mezunu	19	28,37				
	üniversite mezunu ve üzeri	14	15,75	3	8.95	.030*	4
	Toplam	50					
Eğitim düzeyi		N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Depresyon ölçeği	ilkokul mezunu	7	33,36				
	ortaokul mezunu	10	25,80				
	lise mezunu	19	27,53				
	üniversite mezunu ve üzeri	14	18,61	3	5.58	.133	-
	Toplam	50					

*p<0.05

Tablo 4.9’da görüldüğü gibi; bireylerin depresyon ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarının annelerin eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır (p>0.05).

Bireylerin annelerinin eğitim düzeyleri arasında yalnızlık ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [k-w=8.95, p=.030]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Yalnızlık ölçeği puanları açısından anneleri üniversite mezunu ve üzeri olan bireylerin aleyhine anlamlı bir fark vardır. Anneleri üniversite mezunu ↑ olan bireylerin diğer bireylere oranla yalnızlık düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde sekizinci olarak “Bireylerin babalarının eğitim düzeyleri ile bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.10. Bireylerin Babalarının Eğitim Düzeyleri İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Eğitim düzeyi		<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>Sd</i>	<i>x2</i>	<i>P</i>	<i>Anlamlı fark</i>
Yalnızlık ölçeği	ilkokul mezunu	5	27,60				
	ortaokul mezunu	12	29,33				
	lise mezunu	15	27,87	3	3.56	.313	-
	üniversite mezunu ve üzeri	18	20,39				
	Toplam	50					
Eğitim düzeyi		<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>Sd</i>	<i>x2</i>	<i>P</i>	<i>Anlamlı fark</i>
Depresyon ölçeği	ilkokul mezunu	5	31,50				
	ortaokul mezunu	12	28,33				
	lise mezunu	15	28,77	3	5.44	.142	-
	üniversite mezunu ve üzeri	18	19,22				
	Toplam	50					

Tablo 4.10’da görüldüğü gibi; bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puan ortalamalarının babaların eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde onuncu olarak “Bireylerin samimi olduğu arkadaş sayısı ile bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.11. Bireylerin Samimi Olduğu Arkadaş Sayısı İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

	Arkadaş sayısı	N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Yalnızlık ölçeği	1 arkadaş	12	39,33				
	2 arkadaş	11	24,18				
	3 arkadaş	11	22,73				
	4 arkadaş	7	16,79	4	15.75	.003*	1
	5 arkadaş ve üzeri	9	18,83				
	Toplam		50				
	Arkadaş sayısı	N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Depresyon ölçeği	1 arkadaş	12	38,88				
	2 arkadaş	11	31,91				
	3 arkadaş	11	16,27				
	4 arkadaş	7	18,57	4	21.85	.000*	1-2
	5 arkadaş ve üzeri	9	16,50				
	Toplam		50				

*p<0.05

Tablo 4.11’de görüldüğü gibi; bireylerin samimi olduğu arkadaş sayıları arasında yalnızlık ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [k-w=15.75, p=.003]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Yalnızlık ölçeği puanları açısından samimi olduğu arkadaş sayısı bir olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Samimi olduğu arkadaş sayısı bir olan bireylerin diğer bireylere oranla yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin samimi olduğu arkadaş sayıları arasında depresyon ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [k-w=21.85, p=.000]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Depresyon ölçeği puanları açısından samimi olduğu arkadaş sayısı bir olan bireyler ile samimi olduğu arkadaş sayısı iki olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Samimi olduğu arkadaş sayısı bir olan bireyler ile samimi olduğu arkadaş sayısı iki olan bireylerin diğer bireylere oranla depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on birinci olarak “Bireylerin arkadaş kurarken zorluk çekip çekmedikleri ile bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.12. Bireylerin Arkadaş Kurarken Zorluk Çekip Çekmedikleri İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Zorluk çekme durumu		N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Yalnızlık ölçeği	evet	11	38,00	2	11.58	.003*	1
	bazen	14	25,32				
	hayır	25	20,10				
	Toplam	50					
Zorluk çekme durumu		N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Depresyon ölçeği	evet	11	38,73	2	13.54	.001*	1
	bazen	14	25,96				
	hayır	25	19,42				
	Toplam	50					

*p<0.05

Tablo 4.12’de görüldüğü gibi; bireylerin arkadaş kurarken zorluk çekip çekmedikleri arasında yalnızlık ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [k-w=11,58 , p=.003]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Yalnızlık ölçeği puanları açısından arkadaşlık kurarken zorluk çeken bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Arkadaşlık kurarken zorluk çeken bireylerin diğer bireylere oranla yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin arkadaş kurarken zorluk çekip çekmedikleri arasında depresyon ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [k-w=13.54, p=.001]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Depresyon ölçeği puanları açısından Arkadaşlık kurarken zorluk çeken bireylerin bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Arkadaşlık kurarken zorluk çeken bireylerin diğer bireylere oranla depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yirmi birinci olarak “Bireylerin yalnızlık ölçeğinden aldıkları puanlar ile bireylerin beck depresyon ölçeğinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.13. Bireylerin Yalnızlık Ölçeğinden Aldıkları Puanlar İle Beck Depresyon Ölçeğinin Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

		Yalnızlık Ölçeği
Beck depresyon ölçeği	r	.706
	p	.000*

*p<0.05

Tablo 4.13’de görüldüğü gibi; bireylerin yalnızlık ölçeğinden aldıkları puanlar ile depresyon ölçeğinin puanları arasında istatistiksel olarak yüksek seviyede pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (p<0.05). **Bireylerin yalnızlık ölçeğinden alınan puan arttıkça depresyon ölçeğinden alınan puan da artmaktadır.**

4.2. Akademik Başarı ve İnternet Kullanımına İlişkin Sorular

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde üçüncü olarak “Bireylerin kaçınıcı sınıfta okudukları ile bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.14. Bireylerin Kaçınıcı Sınıfta Okudukları İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

	Sınıf	N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Yalnızlık ölçeği	9. sınıf	9	27.89				
	10. sınıf	16	24.66				
	11. sınıf	15	22.97	3	1.17	.758	-
	12. sınıf	10	28.50				
	Toplam		50				
	Sınıf	N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Depresyon ölçeği	9. sınıf	9	30.39				
	10. sınıf	16	26.38				
	11. sınıf	15	18.60	3	5.45	.141	-
	12. sınıf	10	30.05				
	Toplam		50				

Tablo 4.14’de görüldüğü gibi; bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puan ortalamalarının sınıf değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde dokuzuncu olarak “Bireylerin okul başarı düzeyleri ile bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.15. Bireylerin Okul Başarı Düzeyleri İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Başarı düzeyi		N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Yalnızlık ölçeği	düşük	5	30,20				
	orta	18	32,08				
	iyi	16	22,56	3	8.74	.033*	2
	çok iyi	11	16,86				
	Toplam	50					
Başarı düzeyi		N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Depresyon ölçeği	düşük	5	29,00				
	orta	18	36,42				
	iyi	16	18,38	3	18.66	.000*	2
	çok iyi	11	16,41				
	Toplam	50					

*p<0.05

Tablo 4.15’de görüldüğü gibi; bireylerin okul başarı düzeyleri arasında yalnızlık ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [k-w=8.74, p=.033]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Yalnızlık ölçeği puanları açısından okul başarısı orta düzeyde olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Okul başarısı orta düzeyde olan bireylerin diğer bireylere oranla yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin okul başarı düzeyleri arasında depresyon ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [k-w=18.66, p=.000]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Depresyon ölçeği puanları açısından okul başarısı orta düzeyde olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. Okul başarısı orta düzeyde olan bireylerin diğer bireylere oranla depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on ikinci olarak “Bireylerin evde bilgisayarlarının olup olmaması ile bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.16. Bireylerin Evde Bilgisayarlarının Olup Olmaması İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

Bilgisayar		<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>S.T.</i>	<i>U</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Yalnızlık ölçeği	Var	34	25.50	867.00			
	Yok	16	25.50	408.00	272.00	.000	1.00
	Toplam	50					
Bilgisayar		<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>S.T.</i>	<i>U</i>	<i>Z</i>	<i>P</i>
Depresyon ölçeği	Var	34	26.31	894.50			
	Yok	16	23.78	380.50	244.50	-.575	.566
	Toplam	50					

Tablo 4.16’da görüldüğü gibi; bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puan ortalamalarının evde bilgisayar olup olmadığı değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on üçüncü olarak “Bireylerin evde internetlerinin olup olmaması ile bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.17. Bireylerin Evde İnternetlerinin Olup Olmaması İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

İnternet		<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>S.T.</i>	<i>U</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Yalnızlık ölçeği	Var	31	25.35	786.00			
	Yok	19	25.74	489.00	290.00	-.090	.928
	Toplam	50					
İnternet		<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>S.T.</i>	<i>U</i>	<i>Z</i>	<i>P</i>
Depresyon ölçeği	Var	31	26.02	806.50			
	Yok	19	24.66	468.50	278.50	-.321	.748
	Toplam	50					

Tablo 4.17’de görüldüğü gibi; bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puan ortalamalarının evde internet olup olmadığı değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on dördüncü olarak “Bireylerin haftalık kaç saat internette girdikleri ile bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.18. Bireylerin Haftalık Kaç Saat İnternette Girdikleri İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Saat		<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>Sd</i>	χ^2	<i>P</i>	Anlamlı fark
Yalnızlık ölçeği	0-5 Saat arası	7	20,43				
	6-10 Saat arası	9	29,44				
	11-15 Saat arası	17	18,59	4	10.28	.036*	4-5
	16-20 Saat arası	8	36,31				
	21-25 Saat arası	9	39,94				
	Toplam	50					
Saat		<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>Sd</i>	χ^2	<i>P</i>	Anlamlı fark
Depresyon ölçeği	0-5 Saat arası	7	21,14				
	6-10 Saat arası	9	25,83				
	11-15 Saat arası	17	19,53	4	8.18	.085	-
	16-20 Saat arası	8	32,56				
	21-25 Saat arası	9	33,56				
	Toplam	50					

*p<0.05

Tablo 4.18’de görüldüğü gibi; bireylerin depresyon ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarının haftalık internet kullanım süresi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır (p>0.05).

Bireylerin haftalık internet kullanım süreleri arasında yalnızlık ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [k-w=10.28, p=.036]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Yalnızlık ölçeği puanları açısından 16-20 saat arasında internete giren bireyler ile haftalık 21-25 saat arasında internete giren bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır. 16-20 saat arasında internete giren bireyler ile haftalık 21-25 saat arasında internete giren bireylerin diğer bireylere oranla yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on beşinci olarak “Bireylerin internete nerden daha çok bağlandıkları ile bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.19. Bireylerin İnternete Nerden Daha Çok Bağlandıkları İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Bağlandıkları yer		N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Yalnızlık ölçeği	ev	27	24.11	2	.536	.765	-
	okul	16	27.09				
	internet cafe	7	27.21				
	Toplam	50					
Bağlandıkları yer		N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Depresyon ölçeği	ev	27	26.69	2	.854	.653	-
	okul	16	25.47				
	internet cafe	7	21.00				
	Toplam	50					

Tablo 4.19’da görüldüğü gibi; bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puan ortalamalarının bağlanma yerleri değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on altıncı olarak “Bireylerin interneti ne amaçla kullandıkları ile bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.20. Bireylerin İnterneti Ne Amaçla Kullandıkları İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Kullanım amacı		N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Yalnızlık ölçeği	Sosyalleşme	16	28.53				
	Eğitim amaçlı araştırma	16	19.13				
	oyun/eğlence	18	28.47	2	4.52	.104	-
	Toplam	50					
Kullanım amacı		N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Depresyon ölçeği	Sosyalleşme	16	25.94				
	Eğitim amaçlı araştırma	16	18.75				
	oyun/eğlence	18	31.11	2	6.17	.046*	3
	Toplam	50					

* $p<0.05$

Tablo 4.20’de görüldüğü gibi; bireylerin yalnızlık ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarının interneti ne amaçla kullanıldığı değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Bireylerin interneti ne amaçla kullandıkları arasında depresyon ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır [$k-w=6.17$, $p=.046$]. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığının hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniği olarak Mann Whitney U testi uygulanmıştır. **Depresyon ölçeği puanları açısından interneti oyun /eğlence için kullanmakta olan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır.**

İnterneti oyun /eğlence için kullanmakta olan bireylerin diğer bireylere oranla depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on yedinci olarak “Bireylerin bilgiye hangi kaynaktan daha çok ulaştıkları ile bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.21. Bireylerin Bilgiye Hangi Kaynaktan Daha Çok Ulaştıkları İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

Kaynak		N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Yalnızlık ölçeği	Televizyon	6	34,50				
	Gazete	13	19,54				
	İnternet	22	25,77	3	4.65	.199	-
	Dergi	9	27,44				
	Toplam	50					
Kaynak		N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Depresyon ölçeği	Televizyon	6	34,42				
	Gazete	13	23,88				
	İnternet	22	23,89	3	2.70	.439	-
	Dergi	9	25,83				
	Toplam	50					

Tablo 4.21’de görüldüğü gibi; bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puan ortalamalarının bilgiye hangi kaynaktan daha çok ulaşıldığı değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on sekizinci olarak “Bireylerin kaç yıldır internet kullandıkları ile bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.22. Bireylerin Kaç Yıldır İnternet Kullandıkları İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Kruskal Wallis H” Testi İle Karşılaştırılması

	Yıl	N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Yalnızlık ölçeği	1 yıldan az ↓	9	22.89				
	1-2 yıl arası	7	26.21				
	3-4 yıl arası	13	20.81	4	3.25	.517	-
	5-6 yıl arası	13	28.27				
	7-8 yıl arası	8	30.94				
	Toplam		50				
	Yıl	N	S.O.	Sd	x2	P	Anlamlı fark
Depresyon ölçeği	1 yıldan az ↓	9	23.44				
	1-2 yıl arası	7	30.71				
	3-4 yıl arası	13	24.50	4	1.30	.861	-
	5-6 yıl arası	13	26.23				
	7-8 yıl arası	8	23.69				
	Toplam		50				

Tablo 4.22’de görüldüğü gibi; bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puan ortalamalarının kaç yıldır internet kullanıldığı değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde on dokuzuncu olarak “Bireylerin ders çalışırken internet kullanıp kullanmadıkları ile bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.23. Bireylerin Ders Çalışırken İnternet Kullanıp Kullanmadıkları İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

İnternet kullanma durumu	N	S.O.	S.T.	U	Z	p	
Yalnızlık ölçeği	Evet	26	29.88	777.00	198.00	-2.21	.026*
	Hayır	24	20.75	498.00			
	Toplam	50					
İnternet kullanma durumu	N	S.O.	S.T.	U	Z	P	
Depresyon ölçeği	Evet	26	29.12	757.00	218.00	-1.83	.067
	Hayır	24	21.58	518.00			
	Toplam	50					

*p<0.05

Tablo 4.23’de görüldüğü gibi; bireylerin ders çalışırken internet kullanıp kullanmadıkları arasında yalnızlık ölçeği puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.05$). Yalnızlık ölçeği puanları açısından ders çalışırken internet kullanan bireylerin lehine anlamlı bir fark vardır [$U=198.00$, $p=.026$]. **Ders çalışırken internet kullanan bireylerin ders çalışırken internet kullanmayan bireylere oranla yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.**

Bireylerin depresyon ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarının ders çalışırken internet kullanıp kullanılmadığı değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Bu araştırmanın genel amacı çerçevesinde yirminci olarak “Bireylerin cep telefonu aracılığıyla internete bağlanıp bağlanmadıkları ile bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmaktadır.

Tablo 4.24. Bireylerin Cep Telefonu Aracılığıyla İnternete Bağlanıp Bağlanmadıkları İle Yalnızlık ve Depresyon Ölçeklerinden Aldıkları Puanları Açısından “Mann Whitney U” Testi İle Karşılaştırılması

İnternete bağlanma durumları		N	S.O.	S.T.	U	Z	p
Yalnızlık ölçeği	Evet	30	25.13	754.00			
	Hayır	20	26.05	521.00	289.00	-.218	.827
	Toplam	50					
İnternete bağlanma durumları		N	S.O.	S.T.	U	Z	P
Depresyon ölçeği	Evet	30	24.85	745.50			
	Hayır	20	26.48	529.50	280.50	-.388	.698
	Toplam	50					

Tablo 4.24’de görüldüğü gibi; bireylerin yalnızlık ve depresyon ölçeklerinden aldıkları puan ortalamalarının cep telefonu aracılığıyla internete bağlanıp bağlanmadığı değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4.25. Bireylerin Okul Başarılarına Göre İnterneti Ne Amaçla Kullandıklarına Göre Grubun Dağılımı

	Sosyalleşme		Eğitim amaçlı		Oyun/eğlence		Anlamlılık	
	S	%	S	%	S	%	X ²	P
Okul başarısı								
Düşük	4	8.0	-	-	1	2.0	17.66	.024*
Orta	8	16.0	3	6.0	7	14.0		
İyi	3	6.0	7	14.0	6	12.0		
Çok iyi	1	2.0	6	12.0	4	8.0		

Okul başarısı düşük olan bireylerin 4’ü (%8.0) interneti sosyalleşmek amacıyla kullandığı ve 1’i (%2.0) interneti oyun/eğlence amacıyla kullandığı görülmüştür. Okul başarısı orta olan bireylerin 8’i (%16.0) interneti sosyalleşmek amacıyla kullandığı, 7’si (%14.0) interneti oyun/eğlence amacıyla kullandığı ve 3’ü (%6.0) interneti eğitim amacıyla kullandığı görülmüştür. Okul başarısı iyi olan bireylerin 7’si (%14.0) interneti

eğitim amaıyla kullandığı, 6'sı (%12.0) interneti oyun/eğlence amaıyla kullandığı ve 3'ü (%6.0) interneti sosyalleşme amaıyla kullandığı görölmüştür. Okul başarısı ok iyi olan bireylerin 6'sı (%12.0) interneti eğitim amaıyla kullandığı, 4'ü (%8.0) interneti oyun/eğlence amaıyla kullandığı ve 1'i (%2.0) interneti sosyalleşme amaıyla kullandığı görölmüştür. Bireylerin okul başarıları ile interneti ne amala kullandıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.05$).

BÖLÜM V

TARTIŞMA ve YORUM

Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birlikte her yaş düzeyinde bilgisayar ve internet kullanımı hızlı bir şekilde artış göstermektedir. Ergenler de bilgisayar ve internet kullanımının bireyler üzerindeki olumsuz etkileri ilgili birçok araştırma yapılmıştır. Bu araştırma da lise öğrencilerinde internet kullanımının başarı, yalnızlık ve depresyon ile ilişkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir ve istatistiksel analizler sonucunda ulaşılan sonuçlar bu bölümde ilgili literatür ışığında tartışılmıştır.

Yapmış olduğumuz çalışmada öğrencilerin %54.0'ünün evde internete bağlandıkları görülmüştür. Bu sonuç daha önce yapılmış çalışmalarla paralellik arz ettiği görülmektedir. 2015 yılında Beder tarafından yapılmış çalışmada ortaokul öğrencilerinin %68.2'sinin evde internete bağlandıkları görülmüştür (Beder, 2015). 2008 yılın da Makas'ın yapmış olduğu bir çalışmada öğrencilerin %71,4'ü evlerinden internete bağlandığı belirlenmiştir (Makas, 2008). Araştırmada öğrencilerin %54.0'ü evde internette bağlanmakta olduğu, %32.0'si okulda internete bağlanmakta olduğu ve %14.0'ü internet cafe de internete bağlandıkları görülmüştür. Bu sonuç daha önce yapılmış çalışmalarla paralellik arz ettiği görülmektedir. Korkmaz (2010)'ın yapmış olduğu çalışmada; öğrencilerin % 31'i evde ve okulda, % 51,8'i internet kafede ve okulda, % 12,4'ü hem evde hem okulda hem de internet kafede, % 4,8'i sadece okulda internet kullanmaktadır (Korkmaz, 2010). Mert (2010)'ın yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin %22'si evlerinden, %21,7'si internet kafeden, %16,8'i ise internete hem ev hem de internet kafeden, okuldan erişenlerin oranı ise %14,1'dir (Mert, 2010). 2012 yılında Kulu'nun yapmış olduğu bir çalışmada; öğrencilerin büyük çoğunluğunun internete evden bağlandığı, sadece yüzde 7,4'lük kısmın internete kafelerden bağlandığını belirlemiştir (Kulu,2012).

Araştırmada öğrencilerin interneti en çok oyun oynamak için kullandıkları görülmüştür. Bunun dışında interneti sırasıyla; eğitim amacıyla araştırma yapma ve sosyalleşmek için kullanıldıkları görülmüştür. Bu sonuç daha önce yapılmış çalışmalarla paralellik arz ettiği görülmektedir. 2012 yılında Ekici ve arkadaşının

yapmış olduğu bir araştırmaya göre; öğrencilerin interneti en çok sosyal ağlara bağlanmak (%91) amacıyla kullandığını belirlemişlerdir. Bunun dışında interneti sırasıyla; ödev yapmak (%89), müzik dinlemek (%89), araştırma yapmak (%83), oyun oynamak (%67) ve haberleşmek (%55) için kullanıldığı görülmüştür (Ekici ve arkadaşı, 2012). 2012 yılında da Öztürk ve Can'ın yaptıkları bir araştırmaya göre; öğrencilerin interneti oyun oynamak ve ders çalışmak için kullandıklarını belirlemişlerdir (Öztürk ve Can, 2012). 2008 yılın da Makas'ın yapmış olduğu bir araştırmada öğrencilerin % internetti kullanım amaçlarını şu şekilde sıralandığı; bilgi aramak e-posta kullanmak ve chat yapmak, oyun oynamak olarak belirlenmiştir (Makas, 2008). Özkan (2010), yaptığı çalışmada katılımcıların %49,3'lük bir bölümü interneti ödev hazırlama amacıyla kullandıklarını, %27,3'lük bir bölümü interneti oyun oynama amacıyla kullandığını, %12,6'lık bir kısmı interneti sohbet etme amacıyla kullandığını belirtmiştir (Özkan, 2010) Tok (2014)'un yaptığı çalışma, öğrencilerin internette en çok sosyal ağları kullandığını göstermektedir. Bu araştırmada öğrencilerin internete bağlanma amacı %37,4 oranında ödev yapmak, %29,2'si sosyal medyayı kullanmak, %15,7'si oyun oynamak olduğu görülmüştür (Tok, 2014).

Çalışmamıza katılan öğrencilerin %34.0'ünün haftada 11-15 saat arasında internet kullandıkları görülmüştür. Bu sonuç daha önce yapılmış çalışmalarla paralellik arz etmediği görülmektedir. 2010 yılında Özkan'ın yaptığı araştırmada haftalık internet kullanma durumları bakımından katılımcıların %36,3'lük bir kısmı haftada 1-3 saat aralığında internet kullandıkları görülmüştür (Özkan, 2010). 2008 yılın da Makas'ın yapmış olduğu bir araştırmada öğrencilerin haftalık internet kullanım süresi 2-5 saat arasında olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin %9,21'inin haftada 40 saatten fazla internete buldukları saptanmıştır (Makas, 2008).

Yapmış olduğumuz araştırmada öğrencilerin yaşı, doğum sırası, baba öğrenim durumları ile ergenlerin internetti kaç yıldır kullandıklarının öğrencilerin yalnızlık düzeylerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığını görülmüştür. Bu sonuç daha önce Yücel tarafından yapılmış çalışmayla paralellik arz etmediği görülmektedir. 2009 yılında Yücel tarafından yapılmış olan bir araştırmada; öğrencilerin yaşı, doğum sırası,

baba öğrenim durumları ile ergenlerin interneti kullanım sıklığının öğrencilerin yalnızlık düzeylerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı belirlenmiştir (Yücel, 2009).

Yaptığımız çalışmada okul başarısı orta ve düşük olan öğrencilerin interneti daha çok sosyalleşmek ve oyun oynamak için kullanmakta oldukları belirlenmiştir. Okul başarısı iyi ve çok iyi olan öğrencilerin ise interneti daha çok eğitim amaçlı kullandıkları görülmüştür. Doğrusever'in yapmış olduğu bir çalışmada ergenlerin internet bağımlılık ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları, akademik başarı düzeylerine göre karşılaştırılmış, algılanan akademik başarı düzeyi yükseldikçe internet bağımlılık ölçeğinden alınan puan ortalamalarının düştüğü görülmüştür (Doğrusever, 2015). Roe ve Muijs, yapmış olduğu bir araştırma sonuçlarına göre; uzun süreler oyun oynayan çocukların ev ödevlerine ve ders çalışmaya daha az vakit ayırabildiklerini belirlemişlerdir (Tarhan, 2013). Görülüyor ki öğrencilerin ne amaçla ve ne kadar süre internet kullandıklarının akademik başarıyı olumlu-olumsuz olarak etkilediği söylenebilir.

Yaptığımız çalışmada öğrencilerin %52.0'sinin ders çalışırken internet kullandığı görülmüştür. Bu sonuç daha önce yapılmış çalışmalarla paralellik arz etmediği görülmektedir. Atalı ve arkadaşlarının yapmış oldukları benzer çalışmada da katılımcıların çoğunluğunun ödevlerini yaparken bilgisayar kullandıklarını saptamışlardır (Atalı vd., 2003). Arnas'ın (2005) yaptığı çalışmada ise çocukların az bir kısmının bilgisayarı; okul ödevlerini yapmak ve bilgi toplamak için kullandıklarını tespit etmiştir. Bu bulgu araştırma bulguları ile örtüşmemektedir (Batmaz, 2012). Okay ve Aydoğan'nın (2010) yaptığı çalışmada, katılımcıların çoğunluğunun internette ödev ve ders ile ilgili araştırma yaptıklarını belirlemişlerdir. Okay'ın (2010) yaptığı çalışmaya göre katılımcıların çoğunluğunun internete ödev ve ders ile ilgili araştırma yaptıklarını belirlemişlerdir (Okay ve Aydoğan, 2010). Bu bulgular bu araştırma bulguları ile örtüşmektedir.

Çalışmanın sonucunda katılımcı öğrencilerin doğum sırası ve kardeş sayısı ile depresyon ölçeği puanları arasında istatistiksel bir ilişki bulunmuş olup ortanca çocuklar ile son çocukların diğer bireylere oranla depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğu,

tek çocuk olan bireylerin ise diğer bireylere oranla depresyon düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlardan yola çıkarak ailedeki doğum sırası ve kardeş sayısı ile depresyon arasındaki ilişkiyi incelersek; aile içindeki doğum sırasının psikolojik durum üzerindeki etkisinin olduğu, ortanca çocuğun ailede doğumundan itibaren gösterilen ilgiyi hep paylaşmış olması ve aile içinde net bir konuma sahip olamaması veya bütünleştirici, ara bulucu, bazen de arada kalmasından ötürü depresyona daha yatkın olduğu düşünülebilir. Yine aynı şekilde son çocuğun ailede her zaman ilgi odağı olması, en çok şımartılan çocuk olması vb. sebeplerle aşırı ilginin diğer yüzü olan baskılanmış ruh hali, yeteri özgüven sahibi olamama ve gerçek anlamda kendi yolunu çizememe gibi durumlardan dolayı depresyona daha yatkın olduğu düşünülebilir. Nitekim Alfred Adler'in kuramına göre de doğum sırası ve kardeş sayısının psikolojik durumu etkilediği düşünülmektedir.

Araştırmanın diğer sonuçlarında da öğrencilerin sahip oldukları samimi arkadaş sayısı ve sosyalleşme durumları ile yalnızlık ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuş olup samimi arkadaş sayısı bir olan bireylerin diğer bireylere oranla yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu, arkadaşlık kurarken zorluk çeken bireylerin diğer bireylere oranla yalnızlık düzeylerinin yine daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlardan yola çıkarak ergenlik döneminin zorlu ve hassas sürecinin etkisiyle öğrencilerin arkadaşlık kurmada ve sosyalleşmede de sorun yaşadığı bundan ötürü de yalnızlığa daha yatkın oldukları düşünülebilir.

Çıkan diğer sonuçlardan birinde ise öğrencilerin internet kullanım alışkanlıkları ile depresyon ölçeği puanları arasında istatistiksel anlamlı bir ilişki bulunmuş olup interneti oyun/eğlence için kullanmakta olan bireylerin diğer bireylere oranla depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu sonuçtan hareketle; kendini yalnız hisseden öğrencilerin interneti bir sosyalleşme aracı olarak görmeleri veya eğlenerek bu durumdan bir kaçış davranışı sergiledikleri düşünülebilir. Aynı şekilde oyun ve eğlence amaçlı internet kullanımının dengesiz veya sadece bu amaçlar doğrultusunda rutinleşen ve sıradanlaşan kullanımından kaynaklı bir alışkanlığa dönüşmesinden ötürü öğrencileri sadece internet dünyasına iterek yalnızlaştırdığı bunun sonucunda da yalnızlığa daha yatkın bireyler haline dönüştürdüğü de düşünülebilir.

Okul başarısı düşük olan bireylerin 4'ü (%8.0) interneti sosyalleşmek amacıyla kullandığı ve 1'i (%2.0) interneti oyun/eğlence amacıyla kullandığı görülmüştür. Okul başarısı orta olan bireylerin 8'i (%16.0) interneti sosyalleşmek amacıyla kullandığı, 7'si (%14.0) interneti oyun/eğlence amacıyla kullandığı ve 3'ü (%6.0) interneti eğitim amacıyla kullandığı görülmüştür. Okul başarısı iyi olan bireylerin 7'si (%14.0) interneti eğitim amacıyla kullandığı, 6'sı (%12.0) interneti oyun/eğlence amacıyla kullandığı ve 3'ü (%6.0) interneti sosyalleşme amacıyla kullandığı görülmüştür. Okul başarısı çok iyi olan bireylerin 6'sı (%12.0) interneti eğitim amacıyla kullandığı, 4'ü (%8.0) interneti oyun/eğlence amacıyla kullandığı ve 1'i (%2.0) interneti sosyalleşme amacıyla kullandığı görülmüştür. Bireylerin okul başarıları ile interneti ne amaçla kullandıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu sonuçtan yola çıkarak öğrencilerin dönemsel olarak hem zor bir süreçten geçmeleri hem de sınav stresinin yoğun olarak yaşandığı bir süreçte olmaları sebebiyle interneti eğitimden ziyade kaçış ve rahatlayabilecekleri amaçlara yönelik kullanımı tercih ettikleri dolayısıyla akademik başarılarını olumsuz yönde etkilediği düşünülebilir.

BÖLÜM VI

SONUÇ ve ÖNERİLER

6.1.Sonuç

Araştırma kapsamında öğrencilerinden rastlantısal olarak seçilen 25 kız, 25 erkek toplam 50 birey üzerinden aşağıdaki sonuçlara varılmıştır:

Bireylerin internet kullanım alışkanlıkları ile depresyon ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. İnterneti oyun /eğlence için kullanmakta olan bireylerin diğer bireylere oranla depresyon seviyelerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Bireylerin ders çalışma esnasında internet kullanma alışkanlıkları ile yalnızlık ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ders çalışırken internet kullanan bireylerin ders çalışırken internet kullanmayan bireylere oranla yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Bireylerin okul başarı durumları ile yalnızlık ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Okul başarısı orta düzeyde olan bireylerin diğer bireylere oranla yalnızlık düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Bireylerin okul başarı durumları ile depresyon ölçeği puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Okul başarısı orta düzeyde olan bireylerin diğer bireylere oranla depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Bireylerin yalnızlık ölçeğinden aldıkları puan arttıkça depresyon ölçeğinden aldıkları puan da artmaktadır.

6.2.Öneriler

Yapılan araştırmanın sonuçlarına bakıldığında internet kullanımının süre ve amacının öğrencileri hem psikolojik hem de akademik olumsuz etkilediği görülmüştür. Buna göre internet kullanımının sürelerinin denetim altına alınması önerilmektedir. Denetimin aileler ve öğretmenler tarafından yapılması yerine gençlerin yeterli bilinç seviyesine ulaşarak özdenetim yapmalarından daha fazla verim alınabileceği için bu konuda öğrencilere verimli internet kullanım hakkında uzmanlar tarafından bilgi verilmesi,

İnternet ortamında kurulan dostlukların karşılığının gerçek hayattaki gibi olmadığı öğrencilere öğretilmeli ve sosyal çevrelerindeki arkadaşlıklara daha fazla önem vermeleri konusunda yönlendirilme yapılmalıdır. Gençlerin internete fazla zaman ayırmak yerine sportif ve kültürel alanlara zaman ayırmalarının gerekliliği konusunda öğrencilerin bilinçlendirilmesinin yapılması,

Rehber öğretmenler ön sırada olmak ile birlikte ergen eğitimi ile ilgilenen bireylerin internet kullanımı ve bilgisayar oyunları konusunda gençleri ve velilerini bilgilendirmesi, kontrollü kullanım konusunda yönlendirilmesi ve bilgilendirilmesi,

Araştırma sonuçlarının, kontrol grubu kullanılarak sağlıklı çocuk anneleri ile karşılaştırılması önerilmektedir.

KAYNAKÇALAR

- Abramson L.Y. Seligman M.E.P., Teasdale J.D. Learned helplessness in Humans, Critique and reformulation. *Journal of Abnormal Psychology*, pp.87, 49–74 (1978).
- Akbulut, Y. (2013). Çocuk ve Ergenlerde Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Gelişimsel Sonuçları. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 53-68.
- Akpınar, Burhan. (2011). “Biliş ve Üstbiliş (Metabilis) Kavramlarının Zihin Felsefesi Açısından Analizi.” *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(4), 353-365.
- Aksu, H., İrgil, E. (2003). İnternetin Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi 5. Ve 6. Sınıf Öğrencilerinin Hayatındaki Yeri. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 29(2), 19-23.
- Amerikan Psikiyatri Birliği: Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı, Beşinci Baskı (DSM-5), Tanı Ölçütleri Başvuru Elkitabı’ndan, çev. Köroğlu E, Hekimler Yayın Birliği, Ankara, 2014.
- Anderson, J.A. & Olnhausen, K.S. (1999). Adolescent self-esteem: A foundational disposition. *Nursing Science Quarterly*, 12, 62–67
- Arısoy, Ö. (2009). İnternet Bağımlılığı ve Tedavisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1(1), 55-67.
- Arkar, H. (2010). Depresif Duygudurum ile Kişilik Arasındaki İlişki: Beck Depresyon Envanteri ile Mizaç ve Karakter Envanteri’ nin Karşılaştırılması. *New Symposium Journal*, 48(2), 116-121.
- Arslantaş, H., Ergin, F. (2011). 50-65 Yaş Arasındaki Bireylerde Yalnızlık, Depresyon, Sosyal Destek ve Etki Eden Faktörler. *Türk Geriatri Dergisi*, 14(2), 135-144.
- Asher, S.R., Parkhurst. J.T., & Williams. G.A. (1998). Peer rejection and loneliness. Cambridge University Press, UK

- Aydın, B. (2005). *Çocuk ve Ergen Psikolojisi*. (2. Baskı). Ankara: Atlas Yayın Dağıtım Ltd. Şti.
- Aydoğdu, C. (2003). Televizyon ve bilgisayarın (18-24 yaş) gençler üzerindeki psikolojik etkileri: Hendek örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Balci, Ş., & Ayhan, B. (2007). Üniversite Öğrencilerinin İnternet Kullanım ve Doyumları Üzerine Bir Saha Araştırması. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 5(1), 174-197.
- Balkıs, M., Duru, E. (2010). Akademik Erteleme Eğilimi, Akademik Başarı İlişkisinde
- Baş, G. (2011). İlköğretim Öğretmenlerinin Eğitsel İnternet Kullanımı Öz-Yeterlik İnançlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 1(2), 35-51.
- Batıgün, A., Kılıç, N. (2011). İnternet Bağımlılığı ile Kişilik Özellikleri, Sosyal Destek, Psikolojik Belirtiler ve Bazı Sosyo-Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiler. *Türk Psikoloji Dergisi*, 26(67), 1-10.
- Batmaz, S. (2012). Ortaöğretim Öğrencilerinin Bilgisayarı ve İnterneti Kullanma Alanları ve Nedenleri. *Dicle Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır*.
- Beder A. (2015). Ortaokul Öğrencilerinin Güvenli İnternet Kullanım Durumlarının Belirlenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyon*.
- Boztaş, M. H., Arısoy, Ö. (2010). Tıbbi Hastalıklarda Depresyon: Tanısal Sorunlar. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 2(3), 318-332.
- Brelim, S.. "Intimate Relationships". Random House, NewYork, 1985.
- Buluş, M. (1997). Üniversite Öğrencilerinde Yalnızlık. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (3), 83-89.
- Canbek, G., Sağıroğlu, Ş. (2007). Çocukların ve Gençlerin Bilgisayar ve İnternet Güvenliği. *Politeknik Dergisi*, 10(1), 33-39.

- Cengizhan, C. (2005). Öğrencilerin Bilgisayar ve İnternet Kullanımında Yeni Bir Boyut: "İnternet Bağımlılığı". *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (22), 83-98.
- Chou, C., Condrón, L., & Belland, J. C. (2005). A review of the research on Internet addiction. *Educational Psychology Review*, 17(4), 363-388.
- Cicchetti, D. ve Rogosch, F. A. (2002). A developmental psychopathology perspective on adolescence. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 70(1), 6- 20.
- Cimilli, C. (2001). Depresyonda sosyal ve kültürel etmenler. *Duygu Durum Dizisi*, 4, 157-168.
- Costin F, Draguns JG (1989) *Abnormal Psychology. Patterns, issues, interventions*, New York, John Wiley and Sons Inc.
- Cömert, I., Kayıran, S. M. (2010). Çocuk ve Ergenlerde İnternet Kullanımı. *Çocuk Dergisi*, 10(4), 166-170.
- Çağır, G., Gürkan, U. (2010). Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Problemlı İnternet Kullanım Düzeyleri ile Algılanan İyilik Halleri ve Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(24), 70-85.
- Çalık, K., Aktaş, S. (2011). Gebelikte Depresyon: Sıklık, Risk Faktörleri ve Tedavisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(1), 142-162.
- Çelik, D. (2015). 20-40 Yaş Arası Psikolojik Tedavi Alan Kadınlar İle Almayanların Depresyon, Anksiyete ve Benlik Saygısı Düzeyleri. *Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul*.
- Davis JM ve Brock SE (2002) *Suicide. Handbook Of In Crisis Counseling, Intervention, Prevention in the Schools*, içinde J Sandoval, Lawrence Erlbaum Associates Publishers, London
- Demir, A. (1990). Üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeylerini etkileyen bazı etmenler. *Yayımlanmamış doktora tezi, Ankara, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

- Doğrusever, C. (2015). Ön Ergenlerin İnternet Bağımlılığının Yalnızlık, Sosyal Beceriler ve Bazı Sosyo Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adana.*
- Duck, S. (1986). Human relationships and introduction to social psychology. Sage Pub., London.
- Duman, M. Z. (2008). İnternet Kullanımının Öğrencilerin Sosyal İlişkileri ve Okul Başarıları Üzerindeki Etkisi. *Toplum ve Demokrasi*, 2(3), 93-112.
- Ekici, S. ve Uçak, N. Ö. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin İnternet'te Bilgi Arama Davranışları. *Türk Kütüphaneciliği* 26(1), 78-96.
- Erikson EH (1968) Identity. WW Norton & Company, New York, London
- Erözkan, A. (2004). Lise Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ve Yalnızlık Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 156-175.
- Ersoy, A., Yaşar, Ş. (2003). İlköğretim 4. Ve 5. Sınıf Öğrencilerinin İnternet Kullanma Durumları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1-21.
- Esen, E., Siyez, D. M. (2011). Ergenlerde İnternet Bağımlılığını Yordayan Psiko-sosyal Değişkenlerin İncelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(36), 127-138.
- Eskin, M. (2000). Ergen Ruh Sağlığı Sorunları ve İntihar Davranışlarıyla İlişkileri. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 3, 228-234.
- Eskin, M. (2001). Ergenlikte Yalnızlık, Başetme Yöntemleri ve Yalnızlığın İntihar Davranışı ile İlişkisi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 4, 5-11.
- Eskin, M., Ertekin, K., Harlak, H., Dereboy, Ç. (2008). Lise Öğrencisi Ergenlerde Depresyonun Yaygınlığı ve İlişkili Olduğu Etmenler. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 19(4), 382-389.
- FLANNERY, Daniel. (2006), Violence and Mental Health in Everyday Life, Lanham, MD, USA: AltaMira Press.

Frisen, A. (2007). Measuring health-related quality of life in adolescence. *Acta Paediatrica*, 96(7), 963–968.

Genel ve Performans Benlik Saygısının Rolü. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (27), 159-170.

Gökçearslan, Ş., Günbatır, M. S. (2012). Ortaöğrenim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 2(2), 10-24.

Göregenli, M. (2005). Çocuklarda internet kullanımı., 9. *Ergen Psikiyatrisi Sempozyum Bildirileri ve Notları*. 26-28 Kasım 2004.

Gül, K. S., Güneş, İ. D. (2009). Ergenlik Dönemi Sorunları ve Şiddet. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 80-100.

Güler, B., Emeç, H. (2006). Yaşam Memnuniyeti ve Akademik Başarıda İyimserlik Etkisi. *D. E. Ü. İ. İ. B. F. Dergisi*, 21(2), 129-149.

Güney, M. (1998). Ergenlik Dönemi Depresyonları. *Psikiyatri Dünyası*, 2, 41-44.

Güngör, A. (1989). Lise öğrencilerinin özsaygı düzeylerini etkileyen etmenler. *Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi: Ankara*.

Gürcan, A., Özhan, S., Uslu, R. (2008). Dijital Oyunlar ve Çocuklar Üzerindeki Etkileri. *T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü*, 1-50.

Güven, G., & Sülün, Y. (2012). Bilgisayar destekli öğretimin 8. sınıf fen ve teknoloji dersindeki akademik başarıya ve öğrencilerin derse karşı tutumlarına etkisi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 9(1), 68-79.

Güven, İ. G., Güçray, S. S. (2009). Ergenlerin Psikolojik Belirtileri ve Genel Sağlık Örüntüleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (30), 119-136.)

<http://docplayer.biz.tr/3933874-Yakin-dogu-universitesi-egitim-bilimleri-enstitusu-bilgisayar-ve-ogretim-teknolojileri-egitimi-anabilim-dali.html>

Inhelder, B. & Piaget, J. (1958). *The Growth of Logical Thinking from Childhood to Adolescence*. New York: Basic Books.

Karasar, N. (2009). "Araştırmalarda Rapor Hazırlama" Ankara: Nobel Yayınevi.

- Kalaycı, Ş. (2006). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti.
- Kelleci, M., Güler, N., Sezer, H., & Gölbaşı, Z. (2009). Lise Öğrencilerinde İnternet Kullanma Süresinin Cinsiyet ve Psikiyatrik Belirtiler ile İlişkisi. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 8(3).
- Kıran Esen, (2009). Çeşitli değişkenlere göre ergenlerde internet bağımlılığının yordanması. *Journal of New World Sciences Academy*, 4(4), 1331-1340.
- Kim, Y.H. (2003). Correlation of mental health problems with psychological constructs in adolescence: Final results from a 2-year study. *The International Journal of Nursing Studies*, 40, 115-124.
- Korkmaz, M. (2010). İnternet Kullanımı Konusunda Uygulanan Akran Eğitiminin Ergenler Üzerindeki Etkisi. *Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Mersin*.
- Kulu, M. (2012). Öğrencilerin İnternet Kullanımına Yönelik Görüşleri ve Okul Başarısı İle İlişkisi (Şişli Teknik Ve Endüstri Meslek Lisesi Örneği), *Bahçeşehir Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul*.
- Küçükahmet, L. (2000). Bir meslek olarak öğretmenlik. *Öğretmenlik mesleğine giriş*.
- Lewinsohn PM, Rohde P, Seeley JR ve ark. (1998) Major depressive disorder in older adolescents: prevalence, risk factors, and clinical implications. *Clin Psychol Rev*, 18: 765-794
- Makas, Y.(2008). Lise Öğrenimi Gören Gençlerin İnternet Kullanımının Psikososyal Durum İle İlişkisi. *Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul*.
- Matthews, D. W. (1993). *Relationship basics*. North Carolina: North Carolina Cooperative Extension Service.
- Melges FT (1969) Types of hopelessness in psychological process. *Arch Gen Psychiatry*, 20: 690-699
- Mert, O. (2010). Öğrenci ve Öğretmenlerin İnternet Kullanımları Üzerine Bir Çalışma. *Hacettepe Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara*.
- Mete, H. E. (2008). Kronik Hastalık ve Depresyon. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 11(3), 3-18.

- Morahan-Martin, J., P. Schumacher, "Loneliness and social uses of the Internet," *Computers in Human Behavior*, Vol: 19, 2003, pp. 659– 671.
- Murali, V. & George, S. (2007). Lost online: an overview of internet addiction. *Advances in Psychiatric Treatment* , 13, 24–30.
- Nakilcioğlu, İ. H. (2007). İletişimden Bilişime: İnternet Kültüründen Kesitler. *Akademik Bilişim*, 1-9.
- Nalwa, K., & Anand, A. P. (2003). Internet addiction in students: a cause of concern. *CyberPsychology & Behavior*, 6(6), 653-656.
- Oktan, V. (2015). Üniversite Öğrencilerinde Problemlı İnternet Kullanımı, Yalnızlık ve Algılanan Sosyal Destek. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(1), 281-292.
- Olayhaber, (2014). Twitter ve facebook zararlı mı? işte cevabı! <http://www.olayhaber.com/haber-41505-Twitter-ve-Facebook-zararli-m-te-cevab.html>
- Ören, N., Gençdoğan, B. (2007). Lise Öğrencilerinde Depresyon Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 85-92.
- Özçelik, B., Karamustafahoğlu, M. (2002). Ergenlik Dönemi ve Ergenlerde Suisid Açısından Risk Faktörlerinin Değerlendirilmesi. *Düşünen Adam*, 15(2), 68-76.
- Özkan, E. (2010). İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Bilgisayar-İnternet Kullanım Durumlarının Değerlendirilmesi, Uşak İli Örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar*.
- Öztürk, E. ve Can, I. (2012). İlköğretim 5.sınıf Öğrencilerinin Elektronik Kitap Okumaya İlişkin Görüşleri.
- Peplau, L. ve Perlman, D. (1982). Loneliness: A sourcebook of current theory, research and therapy. New York. Wiley-Interscience, 1-19.
- Satır, S. (1996). Özel Tevfik Fikret Lisesi Öğrencilerinin Akademik Başarılarıyla İlgili AnneBaba Davranışları ve Akademik Başarıyı Artırmaya Yönelik Anne-Baba Eğitim Gereksinmelerinin Belirlenmesi. A.Ü Sos. Bilm. Enst. Yayınlanmamış. Yüksek Lisans Tezi.
- Scherer, K., & Bost, J. (1997). Internet use patterns: Is there internet dependency on campus? **American Psychological Association**, Chicago, Illinois.

- Seçer, İ., Gençdoğan, B. (2012). Ortaöğretim Öğrencilerinde Okul Tükenmişliğinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Turkish Journal Of Education*, 1(2), 1-13.
- Siyez, D. M. (2006). Ergenlik Döneminde İntihar Girişimleri: Bir Gözden Geçirme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(2), 413-420.
- Şenormancı, Ö., Konkan, R., Sungur, M. Z. (2010). İnternet Bağımlılığı ve Bilişsel Davranışçı Terapisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11, 261-268.
- Şimşek, N., Akça, N., Şimşek, M. (2015). Lise Öğrencilerinde Umutsuzluk ve İnternet Bağımlılığı. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 14(1), 7-14.
- Şimşek, T. N. (2012). Modern Kent Toplumunda Facebook İle Yalnızlaşan Gençlik: İstanbul Üniversitesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tamar, M. (2005). Gençlikte değişim ve süreklilik. İzmir: Çelikkol Yayıncılık.
- Tanrıverdi, H., Sağır, S. (2014). Lise Öğrencilerinin Sosyal Ağ Kullanım Amaçlarının ve Sosyal Algıları Benimseme Düzeylerinin Öğrenci Başarısına Etkisi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(18), 776-821.
- Tarhan, T. (2013). *Ergenlerde Depresyon Düzeylerinin İnternet Kullanım Amaçları ve Akademik Başarı Açısından İncelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul.
- TEPA,(2013).
http://ailetoplum.aile.gov.tr/data/5550ae00369dc51954e43500/tepa2013_teksf.pdf son erişim: 08.06.2016
- Tok, G. (2014). Ortaöğretim Öğrencilerinin Ebeveynlerinden Algıladıkları İnternet Bağımlılığı Durumlarının İncelenmesi. *Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Lefkoşa*.
- Tuncer, N. (2001). İnternet : Çocuklar ve Yasalar. Türk Kütüphaneciliği.
- Usta, E., Bozdoğan, A. E., Yıldırım, K. (2007). Sınıf Öğretmeni Adaylarının İnternet Kullanımına İlişkin tutumlarının Değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 209-222.

- Ünal, S., Küey, L., Güleç, C., Bekaroğlu, M., Evlice, Y. E., Kırılı, S. (2002). Depresif Bozukluklarda Risk Etmenleri. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 5, 8-15.
- Weiss, R. S. (1973). Loneliness: The experience of emotional and social isolation.
- Yıldırım, A. (2014). İnternetin Görünen Yüzü. *K. M. Ü. Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(1), 51-59.
- Yıldırım, İ. (2000). Akademik Başarının Yordayıcısı Olarak Yalnızlık, Sınav Kaygısı ve Sosyal Destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 167-176.
- Yıldırım, İ. (2006). Akademik Başarının Yordayıcısı Olarak Gündelik Sıkıntılar ve Sosyal Destek. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 258-267.
- Yılmaz, E., Şahin, L., Haseski, H. İ., Erol, O. (2014). Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi: Balıkesir İli Örneği. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 134-144.
- Yücel, N. (2009). Ergenlerin Akran İlişkileri ve Yalnızlık Düzeylerinde Evde İnternet Kullanımının Etkisinin İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.*

EK-1

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sayın katılımcılar;

Aşağıda sizi tanımamıza yönelik bazı sorular bulunmaktadır. Sorulara içtenlikle cevap vermeniz araştırmanın güvenilirliği açısından önem taşımaktadır. Test üzerinde kimliğinizi belirten herhangi bir soru bulunmamaktadır. Bu nedenle her soru için mümkün olduğunuzca samimi bir şekilde size uyan cevabı işaretleyiniz. Lütfen her maddeyi cevaplandırırdığınızdan emin olun.

Katılımınız için teşekkür ederim.

1. Cinsiyet

() Kız () Erkek

2. Yaşınız:.....

3. Kaçınıcı sınıfta okuyorsunuz?

() 9. Sınıf () 10. Sınıf () 11. Sınıf () 12. Sınıf

4. Kaçınıcı çocuksunuz?

() İlk çocuk () Ortanca çocuk () Son çocuk

5. Sizinle birlikte kaç kardeşiniz?

() Tek çocuğum () 2 kardeşiz () 3 kardeşiz
() 4 kardeşiz () 5 kardeşiz ve üzeri

6. Evde toplam kaç birey yaşamakta:

7. Annenizin eğitim durumu nedir?

- İlkokul mezunu Ortaokul mezunu Lise mezunu
 Üniversite mezunu Yüksek lisans/Doktora

8. Babanızın eğitim durumu nedir?

- İlkokul mezunu Ortaokul mezunu Lise mezunu
 Üniversite mezunu Yüksek lisans/Doktora

9. Okul başarınızı nasıl değerlendiriyorsunuz?

- Düşük Orta İyi Çok iyi

10. Samimi olduğunuz arkadaş sayınız:

11. Arkadaşlık kurarken zorluk çeker misin?

- Evet Bazen Hayır

12. İnternet Hakkındaki Görüşleriniz

	Kesinlikle Katılmıyorum	katılmıyorum	Kararsızım	katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
İnternet Hayatımı kolaylaştırır					
İnternet Sitelerini Rahatça dolaşırım					
Eş Olarak İnsanlar ile Görüşüp Bilgi Paylaşımında Bulunabilirim					
İnternet Üzerinde Kendimi Daha Rahat İfade Ederim					
İnternet Üzerinden Oyun Oynamayı Severim					
İletişim İçin İnternet					

Telefona Tercih Ederim					
İnternet Üzerinden Bilgi Araştırmak Benim İçin Zevklidir					
İnternet Üzerinden Aradığım Bilgiye Kolayca Ulaşabilirim					
İnternet Üzerindeki Eğitim İçerikli Web Siteleri Yeterli Bilgi İçermektedir					
İnternette Araştırma Yapmayı Kütüphanelerde Araştırma Yapmaya Tercih Ederim					
Ödev Sitelerinde Ödev İndirim					
İnternet Benim İçin Çok Önemlidir					

13. Evde Bilgisayarınız Var mı?

Var Yok

14. Evde İnternet Bağlantınız Var mı?

Var Yok

15. İnternette Bir Hafta İçinde Ne Kadar Vakit Geçirmektesiniz?

0-5 Saat 6-10 Saat 11-15 SaaT
 16-20 Saat 21-25 Saat 36-40 Saat 40 Saatten Fazla

16. İnternete Genellikle Nerden Bağlanırsınız?

Ev Okul Yurt İnternet Cafe

17. İnterneti Genellikle Hangi Amaçlarla Kullanırsınız ?

- İletişim (eposta) Sosyalleşme (chat, arkadaşlık siteleri)
 Alışveriş Eğitim Amaçlı Araştırma
 Çevirim İçi Eğitim Haber Alma Oyun/Eğlence

18. Bilgiye Erişmek İçin Genellikle Aşağıdakilerden Hangisini Tercih Edersiniz?

- Televizyon Gazete İnternet
 Dergi Radyo İnsanlar Diğer

19. Kaç Yıldır İnternet Kullanıyorsunuz?

- 1 Yıldan Az 1-2 Yıl 3-4 Yıl
 5-6 Yıl 7-8 Yıl 9 Yıldan Fazla

20. Derslerinizi Çalışırken İnternet Kullanıyor musunuz?

- Evet Hayır

21. Cep Telefonu Aracılığı İle İnternete Bağlanır mısınız?

- Evet Hayır

EK-2

BECK DEPRESYON ÖLÇEĞİ

Bu form son bir (1) hafta içerisinde kendinizi nasıl hissettiğinizi araştırmaya yönelik 21 maddeden oluşmaktadır. Her maddenin karşısındaki dört cevabı dikkatlice okuduktan sonra, size en çok uyan, yani sizin durumunuzu en iyi anlatanı işaretlemeniz gerekmektedir.

<p>1 (0) Üzgün ve sıkıntılı değilim. (1) Kendimi üzüntülü ve sıkıntılı hissediyorum. (2) Hep üzüntülü ve sıkıntılıyım. Bundan kurtulamıyorum. (3) O kadar üzgün ve sıkıntılıyım ki, artık dayanamıyorum.</p> <p>2 (0) Gelecek hakkında umutsuz ve karamsar değilim. (1) Gelecek için karamsarım. (2) Gelecekte beklediğim hiçbir şey yok. (3) Gelecek hakkında umutsuzum ve sanki hiçbir şey düzelmeyecekmiş gibi geliyor.</p> <p>3 (0) Kendimi başarısız biri olarak görmüyorum. (1) Başkalarından daha başarısız olduğumu hissediyorum. (2) Geçmişe baktığımda başarısızlıklarla dolu olduğunu görüyorum. (3) Kendimi tümüyle başarısız bir insan olarak görüyorum.</p> <p>4 (0) Her şeyden eskisi kadar zevk alıyorum. (1) Birçok şeyden eskiden olduğu gibi zevk alamıyorum. (2) Artık hiçbir şey bana tam anlamıyla zevk vermiyor. (3) Her şeyden sıkılıyorum.</p> <p>5 (0) Kendimi herhangi bir biçimde suçlu hissetmiyorum. (1) Kendimi zaman zaman suçlu hissediyorum. (2) Çoğu zaman kendimi suçlu hissediyorum. (3) Kendimi her zaman suçlu hissediyorum.</p> <p>6 (0) Kendimden memnunum. (1) Kendimden pek memnun değilim. (2) Kendime kızgınım. (3) Kendimden nefrete ediyorum.</p> <p>7 (0) Başkalarından daha kötü olduğumu sanmıyorum. (1) Hatalarım ve zayıf taraflarım olduğunu düşünmüyorum. (2) Hatalarımdan dolayı kendimden utanıyorum. (3) Her şeyi yanlış yapıyormuşum gibi geliyor ve hep kendimi kabahat buluyorum.</p> <p>8 (0) Kendimi öldürmek gibi düşüncülerim yok. (1) Kimi zaman kendimi öldürmeyi düşündüğüm oluyor ama yapmıyorum. (2) Kendimi öldürmek isterdim. (3) Fırsatını bulsam kendimi öldürürüm.</p> <p>9 (0) İçimden ağlamak geldiği pek olmuyor. (1) Zaman zaman içimden ağlamak geliyor. (2) Çoğu zaman ağlıyorum. (3) Eskiden ağlayabilirdim ama şimdi istesem de ağlayamıyorum.</p>	<p>12 (0) Karar verirken eskisinden fazla güçlük çekmiyorum. (1) Eskiden olduğu kadar kolay karar veremiyorum. (2) Eskiye kıyasla karar vermekte çok güçlük çekiyorum. (3) Artık hiçbir konuda karar veremiyorum.</p> <p>13 (0) Her zamankinden farklı görüldüğümü sanmıyorum. (1) Aynada kendime her zamankinden kötü görünüyorum. (2) Aynaya baktığımda kendimi yaşlanmış ve çirkinleşmiş buluyorum. (3) Kendimi çok çirkin buluyorum.</p> <p>14 (0) Eskisi kadar iyi iş güç yapabiliyorum. (1) Her zaman yaptığım işler şimdi gözümde büyüyor. (2) Ufacık bir işi bile kendimi çok zorlayarak yapabiliyorum. (3) Artık hiçbir iş yapamıyorum.</p> <p>15 (0) Uykum her zamanki gibi. (1) Eskisi gibi uyuyamıyorum. (2) Her zamankinden 1-2 saat önce uyanıyorum ve kolay kolay tekrar uykuya dalamıyorum. (3) Sabahları çok erken uyanıyorum ve bir daha uyuyamıyorum.</p> <p>16 (0) Kendimi her zamankinden yorgun hissetmiyorum. (1) Eskiye oranla daha çabuk yoruluyorum. (2) Her şey beni yoruyor. (3) Kendimi hiçbir şey yapamayacak kadar yorgun ve bitkin hissediyorum.</p> <p>17 (0) İştahım her zamanki gibi. (1) Eskisinden daha iştahsızım. (2) İştahım çok azaldı. (3) Hiçbir şey yiyemiyorum.</p> <p>18 (0) Son zamanlarda zayıflamadım. (1) Zayıflamaya çalışmadığım halde en az 2 Kg verdim. (2) Zayıflamaya çalışmadığım halde en az 4 Kg verdim. (3) Zayıflamaya çalışmadığım halde en az 6 Kg verdim.</p> <p>19 (0) Sağlığım ile ilgili kaygılarım yok. (1) Ağrılar, mide sancıları, kabızlık gibi şikayetlerim oluyor ve bunlar beni tasalandırıyor. (2) Sağlığımın bozulmasından çok kaygılanıyorum ve kafamı başka şeylere vermekte zorlanıyorum. (3) Sağlık durumum kafama o kadar takılıyor ki, başka hiçbir şey düşünemiyorum.</p>
--	--

- 10** (0) Her zaman olduğumdan daha canı sıkkın ve sinirli değilim.
(1) Eskisine oranla daha kolay canım sıkılıyor ve kızıyorum.
(2) Her şey canımı sıkıyor ve kendimi hep sinirli hissediyorum.
(3) Canımı sıkın şeylere bile artık kızamıyorum.

- 11** (0) Başkalarıyla görüşme, konuşma isteğimi kaybetmedim.
(1) Eskisi kadar insanlarla birlikte olmak istemiyorum.
(2) Birileriyle görüşüp konuşmak hiç içimden gelmiyor.
(3) Artık çevremde hiç kimseyi istemiyorum.

- 20** (0) Şekse karşı ilgimde herhangi bir değişiklik yok.
(1) Eskisine oranla şekse ilgim az.
(2) Cinsel isteğim çok azaldı.
(3) Hiç cinsel istek duymuyorum.

- 21** (0) Cezalandırılması gereken şeyler yapığımı sanmıyorum.
(1) Yaptıklarından dolayı cezalandırılabileceğimi düşünüyorum.
(2) Cezamı çekmeyi bekliyorum.
(3) sanki cezamı bulmuşum gibi geliyor.

EK-3

UCLA YALNIZLIK ÖLÇEĞİ

Aşağıda çeşitli duygu ve düşünceleri içeren ifadeler verilmektedir. Sizden istenilen her ifade de tanımlanan duygu ve düşünceyi ne sıklıkta hissettiğinizi ve düşündüğünüzü her biri için tek bir rakamı daire içine alarak belirtmeniz.

		<i>Ben bu durumu HİÇ Yaşamadım</i>	<i>Ben bu durumu NADİREN Yaşarım</i>	<i>Ben bu durumu BAZAN Yaşarım</i>	<i>Ben bu durumu SIK SIK Yaşarım</i>
1.	Kendimi çevremdeki insanlarla uyum içinde hissediyorum.				
2.	Arkadaşım yok.				
3.	Başvurabileceğim hiç kimse yok.				
4.	Kendimi tek başıyım gibi hissetmiyorum.				
5.	Kendimi bir arkadaş grubunun bir parçası olarak hissediyorum.				
6.	Çevremdeki insanlarla bir ortak yönüm var.				
7.	Artık hiç kimseyle samimi değilim.				
8.	İlgilerim ve fikirlerim çevremdekilerce paylaşılıyor.				
9.	Dışa dönük bir insanım.				
10.	Kendime yakın hissettiğim insanlar var.				
11.	Kendimi grubun dışına itilmiş hissediyorum.				
12.	Sosyal ilişkilerim.				

13.	Hiç kimse beni gerçekten iyi tanımıyor.				
14.	Kendimi diğer insanlardan soyutlanmış hissediyorum.				
15.	İstediğim zaman arkadaş bulabilirim.				
16.	Beni gerçekten anlayan insanlar var.				
17.	Bu derece içime kapanmış olmaktan dolayı mutsuzum.				
18.	Çevremde insanlar var ama benimle değiller.				
19.	Konuşabileceğim insanlar var.				
20.	Derdimi anlatabileceğim insanlar var.				

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler: Nuran KORKMAZ

17.04.1990 / Siirt

5053243440 / nurankorkmaz3422@hotmail.com

Eğitim Durumu: İstanbul Bilim Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi

Psikoloji- 2008-2012 / Lisans

Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Uygulamalı Psikoloji/ Tezli- 2013-2015 / Yüksek lisans

Yabancı Dil(ler) ve Düzeyi: İngilizce/ Orta Düzey

İş Deneyimi: Çizgimiz Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi/ Eylül 2013-Mart 2014

Sancaktepe Sosyal Hizmetler Merkezi/ Ocak 2014- Haziran 2014

Üsküdar Belediyesi/ Eylül 2015- (Halen)